Fondbolagens förening
SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Ska indexfonder ges en särställning i premiepensionen?

- fondval och avkastning i olika fondtyper

För frågor kontakta:

Fredrik Nordström, vd Fondbolagens förening
fredrik.nordstrom@fondbolagen.se

Fredrik Hård af Segerstad, ekonom Fondbolagens förening
fredrik.hard@fondbolagen.se

2019-12-11, uppdaterad 2020-02-13

Inledning

Utredningen ”Ett bättre premiepensionssystem” (SOU 2019:44) har föreslagit regler för ett upphandlat fondtorg och en ny valarkitektur för premiepensionen. Valarkitekturen som föreslås innebär att de flesta sparare förväntas stanna i icke-valsfonden. Utredarens bedömning är att andelen sparare i icke-valsfonden ökar från dagens knappt 50 % till 75 % av alla sparare. De som uppger sig vilja göra egna val av fonder kommer att styras mot ett nytt steg med ”white lablade” indexfonder som i utredarens förslag kallas ”kategorier”. Först i sista hand får spararna möjligheter att välja olika typer av upphandlade fonder, dvs. även aktivt förvaltade fonder, på ett fondtorg. Vid varje steg förslås spararna via elektronisk signering intyga att de tagit del av ”information av vad det innebär att själv sätta samman en fondportfölj”. Förutom att valarkitekturen styr sparandet till indexfonder så medför också upphandlingsformatet för fondtorget att stora kapitalstockar ska flyttas mellan fonder vid upphandlingarna. Stora momentana kapitalflöden leder till att små fonder, nischfonder och smalare placeringsinriktningar i mindre likvida tillgångar, samt aktiva fonder, utesluts eller får svårt att vara med i det framtida fondtorget.

Såväl indexfonder som aktivt förvaltade fonder har specifika egenskaper som passar olika kundbehov. Indexfonder kännetecknas av låga avgifter, vilket i flera internationella jämförelser ger dem en bättre nettoavkastning. Dessa förutsättningar gäller inte i premiepensionssystemet eftersom Pensionsmyndigheten kräver i snitt två tredjedels rabatt på fondavgifterna. För fonder med höga avgifter är rabatten ännu större.

Mot bakgrund av utredningsförslaget har Fondbolagens förening gjort en analys av hur utfallet ser ut i premiepensionen idag: vilken typ av fonder spararna har valt, i vilka fondkategorier som det finns indexfonder och hur indexfonder har presterat jämfört med övriga fonder.[1] Det är en översiktlig studie under en tidsperiod av 15 år och antalet ingående fonder är relativt begränsat. Resultatet ska därför inte övertolkas eller användas som en generell slutsats. Samtidigt presenteras inte någon motsvarande analys eller beräkning i utredningen utan utredaren har i avsnittet ”Konsekvensanalys” endast angett ett räkneexempel på hur mycket högre avkastningen skulle vara om avgiften var lägre. Resultatet i denna översiktliga granskning ger inte stöd för att det finns skäl att premiera indexfonder till priset av en mer komplex valarkitektur.

Slutsatser

Det finns inte indexfonder i alla kategorier på dagens premiepensionstorg. Spararna har ofta valt fonder i kategorier där det finns få eller inga indexfonder. Även när vi tittar utanför premiepensionen, och på de fonder som finns tillgängliga i Sverige, så saknar de flesta kategorier indexfonder[2].

En genomgång av de olika fondernas avkastning för olika tidsperioder och fondkategorier visar inte tecken på att det finns skäl att särbehandla indexfonder i premiepensionen. Den avgiftsskillnad som

[1] För metodik och källor, se Bilaga 1 och Bilaga 3.

[2] Indelningen följer Morningstars kategorier.

finns på den övriga fondmarknaden blir väsentligt mindre eftersom Pensionsmyndigheten kräver kraftiga avgiftsrabatter.

Vår slutsats är att valarkitekturen kompliceras och att spararna styrs till specifika produktlösningar utan att det finns några tydliga fördelar. Förutom den välfärdsförlust de hinder och trösklar som valarkitekturen skapar för sparare som vill vara aktiva leder det också till snedvridande effekter på fondmarknaden.

- Det finns bara indexfonder i ett fåtal breda kategorier såväl inom som utanför premiepensionstorget. En majoritet av fondspararna i PPM har valt fonder i kategorier som inte har indexfonder.

- Avkastningen är inte högre i indexfonder efter Pensionsmyndighetens avgiftsrabatter. Resultaten är inte entydiga utan för vissa marknader ser indexfonder bättre ut men i andra går de sämre. För vissa perioder har de aktiva fonderna haft en bättre avkastning men i andra har de haft sämre.
    - Indexfonder i kategorin Sverige har generellt levererat en avkastning under snittet.
    - Vad gäller Globalfonder ligger indexfonderna i mitten; för femårsperioden som slutar 2009-09-30 har de aktiva fonderna presterat bättre.
    - För Europafonder gäller att indexfonderna har presterat bra de senaste tre åren, men på äldre historik är avkastningen relativt sämre.
    - Inom kategorin Nya Marknader är det stor skillnad mellan avkastningen på den bästa indexfonden och de övriga. Det understryker vikten av valet av index.
    - Indexfonderna i kategori Asien ligger oftast i mitten eller i den nedre halvan avkastningsmässigt.
    - Indexfonder i kategori Japan utgör en stor andel av fonderna i kategorin. Om de avkastat bättre än de aktiva fonderna, sämre eller som snittet beror på vilka tidsperioder man tittar på.

- Avkastningsberäkningarna har tagit viss hänsyn till att fondutbudet förändrats över åren genom att avkastningsredovisningen delats upp på kortare perioder (tre 5-års och en 3-års period) där även fonder som inte finns idag inkluderats. Dock kommer fonder endast med om de har avkastning för respektive hel period. För att undersöka hur detta påverkar resultatet har även avkastningsberäkning gjorts där fonder som försvunnit och tillkommit under perioden inkluderas, s.k. survivorship bias justering (se Bilaga 3). Även beräkningar för längre tidsperioder redovisas. Resultaten ger inte anledning att förändra ovan nämnda slutsatser.

Valbara fonder

Över hälften av kapitalet hos Pensionsmyndigheten är investerat i fonder som pensionsspararna själva har valt. Tabellen nedan visar totalt kapital i fonder hos Pensionsmyndigheten per 2019-09-30. Fonderna är uppdelade i ickevalsalternativet AP7 Såfa, AP7:s tre olika blandfonder, ej valbara fonder samt valbara fonder. Ej valbara fonder är fonder som ska eller ev. ska avregistreras från fondtorget.

Totalt kapital i fonder 2019-09-30.

Tabell 1 Totalt kapital

Fonder	Antal	Andel fonder	Kapital	Andel kapital
AP7 Såfa	1	0,2%	581 849 958 752	43,0%
AP7 blandfonder	3	0,6%	10 790 365 102	0,8%
Ej valbara	31	6,2%	5 743 154 352	0,4%
Valbara fonder	468	93,0%	754 721 237 962	55,8%
Summa	503	100,0%	1 353 104 716 168	100,0%

Vi har använt Pensionsmyndighetens definition av vilka fonder som är valbara. Därmed ingår inte ”ej valbara”, och inte heller AP7 Såfa eller AP7-fonderna AP7 Försiktig, AP7 Balanserad, AP7 Offensiv (”AP7 blandfonder”) i vår analys.

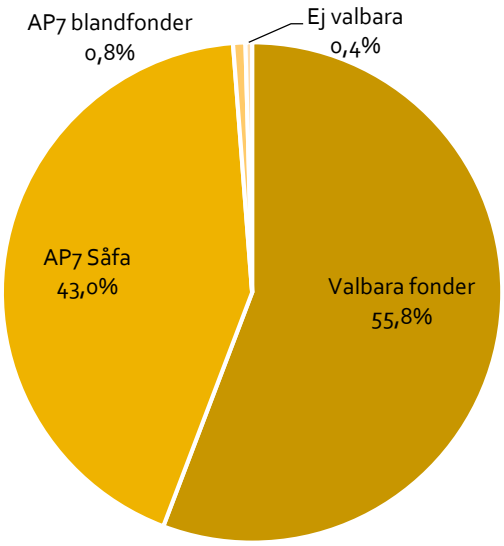

Figur 1 Totalt kapital i procent

Fonder med mest kapital

Tabellen nedan visar de 25 valbara fonder som har störst andel premiepensionskapital per 2019-09-30. Procentsatsen är beräknad utifrån hur stort det totala kapitalet är i de valbara fonderna.

Totalt utgör dessa 25 fonder ganska exakt hälften av kapitalet i valbara fonder (50,8%). Tillsammans står de 25 största fonderna för 36,6 procent av valen.

Av de 25 största fonderna tillhör 10 kategorin Generationsfond, 5 Sverigefond och 3 Globalfond. Dessutom finns det 2 fonder i kategorin Global och Sverige. 3 av fonderna på listan är Branschfonder, och det finns även med 1 Blandfond (kategori Varierande).

Tabell 2 Fonder med mest kapital

	Fond	Kategori	Avgift[3]	Kapital	Kapital %	Antal val	Andel val
1	Swedbank Robur Technology A	IT och kommunikation	0,27%	32 643 841 120	4,33%	155 015	4,0%
2	Swedbank Robur Transfer 80	Pension om mer än 10 år	0,19%	26 547 225 912	3,52%	63 744	1,6%
3	Swedbank Robur Transfer 70	Pension om mer än 10 år	0,19%	24 759 964 068	3,28%	50 920	1,3%
4	AP7 Aktiefond	Global	0,09%	22 644 148 583	3,00%	84 863	2,2%
5	Nordea Generationsfond 60-tal	Pension om mer än 10 år	0,19%	21 582 087 728	2,86%	36 516	0,9%
6	Didner & Gerge Aktiefond	Sverige	0,30%	21 499 460 085	2,85%	108 255	2,8%
7	AMF Aktiefond Sverige	Sverige	0,18%	21 084 493 006	2,79%	107 626	2,7%
8	Swedbank Robur Aktiefond Pension	Global och Sverige	0,18%	20 197 474 605	2,68%	78 463	2,0%
9	AMF Aktiefond Världen	Global och Sverige	0,18%	19 191 176 420	2,54%	97 881	2,5%
10	Nordea Generationsfond 70-tal	Pension om mer än 10 år	0,19%	17 827 224 773	2,36%	35 900	0,9%
11	Indecap Guide 2 C	Global och Sverige	0,42%	17 280 797 577	2,29%	39 657	1,0%
12	Nordea Generationsfond 50-tal	Pension om mindre än 10 år	0,19%	13 701 311 461	1,82%	29 325	0,7%
13	SPP Generation 60-tal	Pension om mer än 10 år	0,18%	13 349 175 876	1,77%	40 410	1,0%
14	Swedbank Robur Access Sverige A	Sverige	0,16%	12 552 779 416	1,66%	74 336	1,9%
15	Swedbank Robur Access Global A	Global	0,16%	12 255 482 034	1,62%	60 582	1,5%
16	Ålandsbanken Global Aktie Placer.	Global	0,45%	10 874 824 162	1,44%	31 730	0,8%
17	Swedbank Robur Transfer 60	Pension om mer än 10 år	0,19%	10 163 757 253	1,35%	23 597	0,6%
18	AMF Balansfond	Varierande	0,18%	9 118 577 643	1,21%	51 504	1,3%
19	Nordea Generationsfond 80-tal	Pension om mer än 10 år	0,19%	8 684 540 521	1,15%	29 470	0,8%
20	SPP Generation 50-tal	Pension om mindre än 10 år	0,18%	8 638 965 407	1,14%	33 852	0,9%
21	SPP Generation 70-tal	Pension om mer än 10 år	0,18%	8 462 194 329	1,12%	26 927	0,7%
22	Folksam LO Sverige	Sverige	0,18%	8 368 155 374	1,11%	40 656	1,0%
23	Länsförsäkringar Fastighetsfond A	Fastighet	0,32%	7 788 901 891	1,03%	32 090	0,8%
24	SPP Aktiefond Sverige	Sverige	0,16%	7 134 187 538	0,95%	44 752	1,1%
25	Swedbank Robur Medica	Läkemedel och bioteknik	0,27%	6 998 922 160	0,93%	53 695	1,4%
	Summa (ej kapitalvägt snitt för Avgift)		0,21%	383 349 668 942	50,8%	1 431 766	36,6%

[3] Avgift definieras som Årlig avgift efter Pensionsmyndighetens rabatt med vissa justeringar som Pensionsmyndigheten gjort. (AP7 Aktiefond har enligt AP7 Fondfaktablad en Årlig avgift på 0,13 %. Pensionsmyndigheten använder AP7s fondförvaltningsavgift 0,09 % i avgiftsjämförelser istället för Årlig avgift.)

Förvaltat kapital per fondtyp

Pensionsmyndigheten grupperar fondkategorierna i fyra olika fondtyper: Aktiefonder, Blandfonder, Generationsfonder och Räntefonder.

Andel fonder visas nedan i den yttre gula cirkeln. Fördelning av kapital visas i den inre pajgrafen. Störst skillnad vad gäller hur kapitalet är placerat i förhållande till antal fonder i den fondtypen syns för räntefonder och generationsfonder.

I fondtypen Räntefonder finns relativt lite kapital placerat i förhållande till antal tillgängliga fonder. För Generationsfonder är det tvärtom en större andel kapital än andel fonder. En förklaring till det kan vara att många tenderar att lägga en stor del av eller hela pensionskapitalet i en Generationsfond, medan man vid val av andra fondtyper oftare väljer flera olika fonder. Generationsfonder är också ett relativt enkelt val för spararen.

Tabell 3 Förvaltat kapital per fondtyp

Typ	Antal	Andel fonder	Kapital SEK	Andel kapital	Snitt-avgift	Snittavgift kapitalvägd	Diff.
Aktiefonder	335	71,6%	474 589 370 884	62,9%	0,50%	0,29%	-0,21%
Generationsfonder	28	6,0%	194 835 619 724	25,8%	0,16%	0,18%	0,02%
Blandfonder	35	7,5%	54 072 718 845	7,2%	0,41%	0,34%	-0,07%
Räntefonder	70	15,0%	31 223 528 509	4,1%	0,22%	0,13%	-0,09%
Summa	468	100,0%	754 721 237 962	100,0%	0,43%	0,26%	-0,17%

Andel kapital per fondtyp visas i den inre pajen; den yttre cirkeln visar andel fonder. Mörkare gul matchar mot mörkare gul osv.

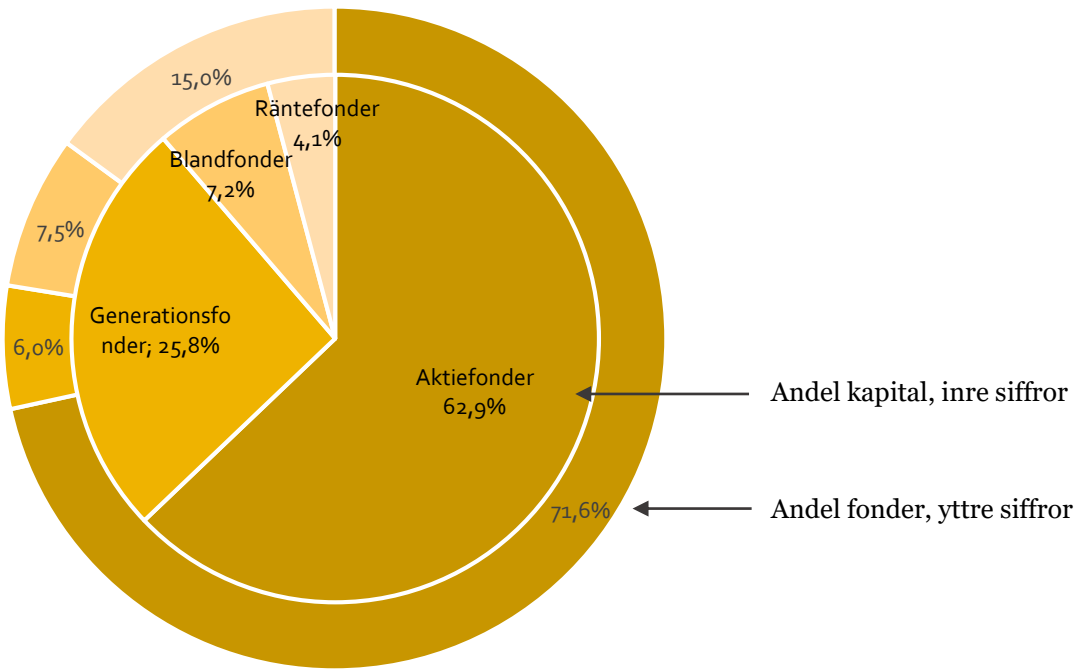

Figur 2 Andel kapital och andel val av olika fondtyper

Förvaltat kapital och avgift per kategori

Det finns flera olika sätt att kategorisera fonder. Tabellerna nedan innehåller Pensionsmyndighetens 35 olika fondkategorier. Varje kategori tillhör i sin tur en av Pensionsmyndighetens fyra olika fondtyper. Flest fonder finns i kategorin Globalfonder med 49 fonder. Minst antal fonder finns i de två kategorierna Blandfonder försiktig och Tillväxtmarknad ränta med 3 fonder vardera.

Det finns endast två kategorier för Generationsfonder; totalt ligger 25,8 % av kapitalet i dessa två kategorier.

Tabell 4 Förvaltat kapital och avgift per kategori

Kategori	Antal	Andel fonder	Kapital	Andel kapital	Snitt-avgift	Snittavg. kapitalv.	Diff
Aktiefonder	335	71,6%	474 589 370 884	62,9%	0,50%	0,29%	-0,21%
Asien	19	4,1%	8 745 612 018	1,2%	0,54%	0,29%	-0,24%
Europa	34	7,3%	18 824 802 141	2,5%	0,49%	0,25%	-0,24%
Europa småbolag	6	1,3%	6 609 559 179	0,9%	0,62%	0,29%	-0,33%
Fastighet	8	1,7%	10 494 773 255	1,4%	0,51%	0,33%	-0,18%
Global	49	10,5%	97 487 298 896	12,9%	0,43%	0,27%	-0,16%
Global och Sverige	7	1,5%	59 591 842 424	7,9%	0,32%	0,26%	-0,06%
Indien	6	1,3%	2 599 354 021	0,3%	0,63%	0,50%	-0,13%
IT och kommunikation	8	1,7%	44 551 030 669	5,9%	0,54%	0,32%	-0,22%
Japan	13	2,8%	1 883 108 909	0,2%	0,47%	0,31%	-0,16%
Kina	11	2,4%	4 531 219 180	0,6%	0,67%	0,56%	-0,11%
Latinamerika	5	1,1%	1 189 647 356	0,2%	0,55%	0,44%	-0,11%
Läkemedel och bioteknik	11	2,4%	22 644 153 191	3,0%	0,55%	0,40%	-0,15%
Norden	19	4,1%	16 007 105 947	2,1%	0,50%	0,36%	-0,14%
Nya marknader	23	4,9%	13 180 999 631	1,7%	0,56%	0,42%	-0,15%
Ryssland	8	1,7%	8 709 198 291	1,2%	0,56%	0,47%	-0,09%
Råvaror och energi	12	2,6%	3 868 758 926	0,5%	0,64%	0,63%	-0,01%
Sverige	33	7,1%	102 523 067 312	13,6%	0,34%	0,22%	-0,12%
Sverige småbolag	12	2,6%	24 243 743 123	3,2%	0,39%	0,33%	-0,06%
USA och Nordamerika	26	5,6%	21 010 079 325	2,8%	0,45%	0,24%	-0,21%
Östeuropa	9	1,9%	3 899 321 921	0,5%	0,66%	0,43%	-0,23%
Övriga branscher	6	1,3%	235 452 792	0,0%	0,74%	0,71%	-0,03%
Övriga länder	10	2,1%	1 759 242 377	0,2%	0,59%	0,53%	-0,05%
Blandfonder	35	7,5%	54 072 718 845	7,2%	0,41%	0,34%	-0,07%
Aggressiv	4	0,9%	5 391 360 075	0,7%	0,43%	0,32%	-0,11%
Balanserad	7	1,5%	7 168 976 951	0,9%	0,41%	0,41%	0,00%
Försiktig	3	0,6%	371 535 407	0,0%	0,44%	0,37%	-0,07%
Varierande	21	4,5%	41 140 846 412	5,5%	0,40%	0,33%	-0,07%
Generationsfonder	28	6,0%	194 835 619 724	25,8%	0,16%	0,18%	0,02%
Pension om mer än 10 år	19	4,1%	154 515 973 175	20,5%	0,16%	0,18%	0,02%
Pension om mindre än 10 år	9	1,9%	40 319 646 549	5,3%	0,15%	0,17%	0,03%
Räntefonder	70	15,0%	31 223 528 509	4,1%	0,22%	0,13%	-0,09%
Europa ränta	7	1,5%	1 451 517 470	0,2%	0,27%	0,23%	-0,04%
Global ränta	8	1,7%	763 125 830	0,1%	0,34%	0,29%	-0,06%
Norden ränta	8	1,7%	1 550 426 379	0,2%	0,22%	0,24%	0,02%
Sverige kortränta	17	3,6%	11 636 783 693	1,5%	0,14%	0,11%	-0,04%
Sverige lång och realränta	19	4,1%	13 687 696 283	1,8%	0,17%	0,12%	-0,05%
Tillväxtmarknad ränta	3	0,6%	96 906 114	0,0%	0,38%	0,37%	-0,01%
Övriga räntefonder	8	1,7%	2 037 072 740	0,3%	0,29%	0,19%	-0,10%
Antal/snitt	468	100,0%	754 721 237 962	100,0%	0,43%	0,26%	-0,17%

Bilden nedan visar kapital fördelat per kategori samt avgifter per kategori. Den bruna stapeln visar andel kapital per kategori med fördelning i svarta siffror. Den ljusare stapeln visar kapitalvägd avgift per kategori med snitt i röda siffror. I kategorier med höga avgifter, exempelvis Kina, Råvaror och energi finns förhållandevis lite kapital.

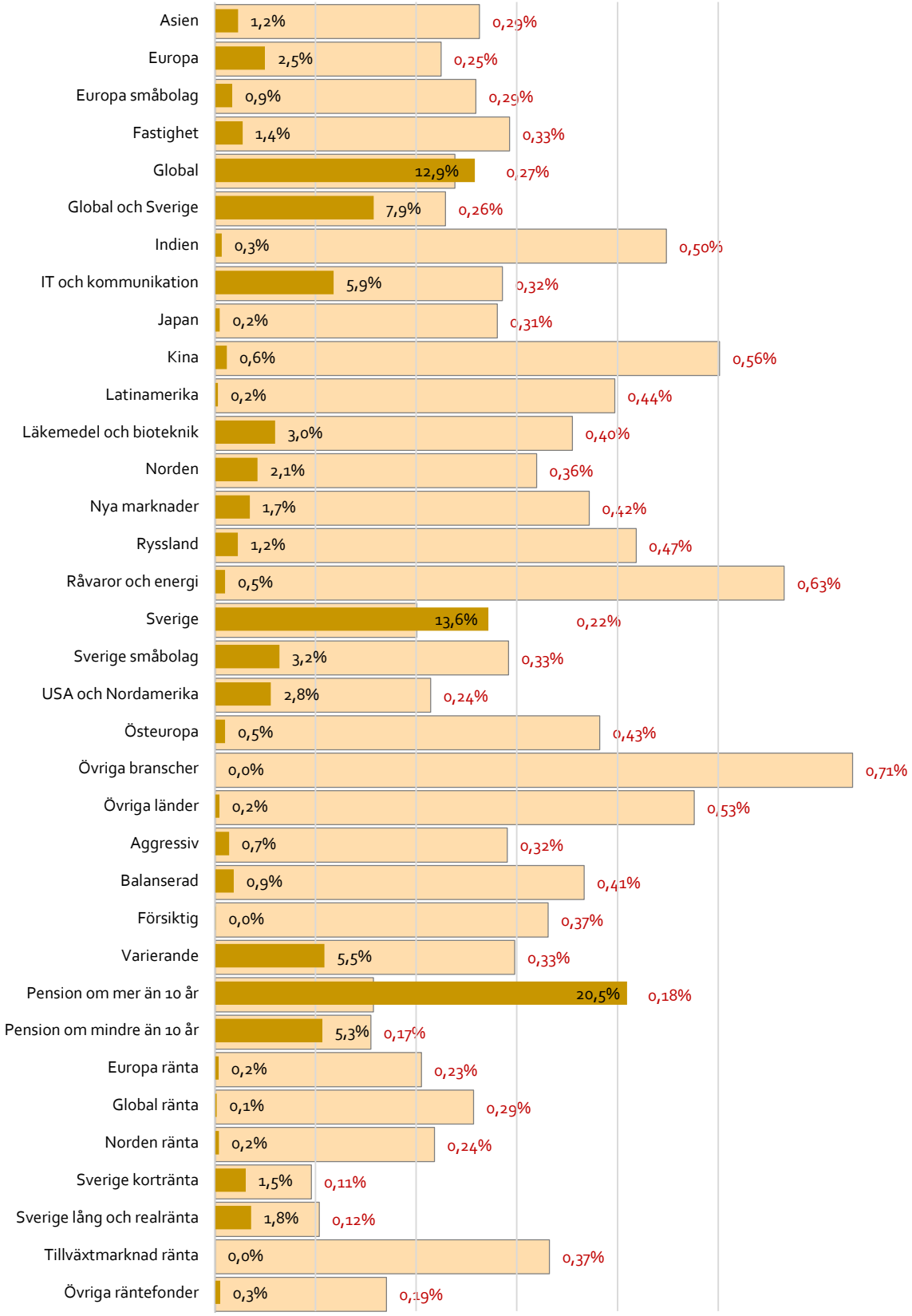

Indexfonder på fondtorget

I Pensionsmyndighetens fondutbud finns indexfonder. De är koncentrerade till ett fåtal kategorier och återfinns främst på de bredare och större marknaderna/kategorierna Global, Europa, USA, Japan, samt Sverige. Definitionen på en indexfond är hämtad från Morningstar. Inom fondtyperna blandfonder, generationsfonder och räntefonder förekommer inga indexfonder enligt Morningstars klassificering.

Det finns fonder som enligt bolagen själva förvaltas indexnära, men inte är helt enligt index. Vilka fonder som ska definieras som indexfonder sätts manuellt av Morningstar.

Tabell 5 Indexfonder hos Pensionsmyndigheten

Kategori	Antal fonder	Varav indexfonder	Andel indexf. %	Kapital	Kapital, andel %	Val	Val andel %
Aktiefonder	335	42	12,5%	83 328 913 942	17,6%	588 195	20,6%
Asien	19	2	10,5%	4 562 882 203	52,2%	44 515	51,7%
Europa	34	7	20,6%	9 685 647 131	51,4%	92 226	49,9%
Europa småbolag	6	0	0,0%	-	-	-	-
Fastighet	8	0	0,0%	-	-	-	-
Global	49	7	14,3%	15 852 798 258	16,3%	84 126	17,4%
Global och Sverige	7	0	0,0%	-	-	-	-
Indien	6	0	0,0%	-	-	-	-
IT och kommunikation	8	0	0,0%	-	-	-	-
Japan	13	4	30,8%	1 241 924 396	65,9%	19 184	70,8%
Kina	11	0	0,0%	-	-	-	-
Latinamerika	5	0	0,0%	-	-	-	-
Läkemedel och bioteknik	11	0	0,0%	-	-	-	-
Norden	19	0	0,0%	-	-	-	-
Nya marknader	23	4	17,4%	2 963 267 904	22,5%	28 980	20,5%
Ryssland	8	0	0,0%	-	-	-	-
Råvaror och energi	12	1	8,3%	246 137 761	6,4%	3 120	8,4%
Sverige	33	11	33,3%	34 973 360 120	34,1%	226 086	38,0%
Sverige småbolag	12	0	0,0%	-	-	-	-
USA och Nordamerika	26	6	23,1%	13 802 896 169	65,7%	89 958	62,5%
Östeuropa	9	0	0,0%	-	-	-	-
Övriga branscher	6	0	0,0%	-	-	-	-
Övriga länder	10	0	0,0%	-	-	-	-
Blandfonder	35	0	0,0%	-	-	-	-
Aggressiv	4	0	0,0%	-	-	-	-
Balanserad	7	0	0,0%	-	-	-	-
Försiktig	3	0	0,0%	-	-	-	-
Varierande	21	0	0,0%	-	-	-	-
Generationsfonder	287	0	0,0%	-	-	-	-
Pension om mer än 10 år	1	0	0,0%	-	-	-	-
Pension om mindre än 10 år	9	0	0,0%	-	-	-	-
Räntefonder	70	0	0,0%	-	-	-	-
Europa ränta	7	0	0,0%	-	-	-	-
Global ränta	8	0	0,0%	-	-	-	-
Norden ränta	8	0	0,0%	-	-	-	-
Sverige kortränta	17	0	0,0%	-	-	-	-
Sverige lång och realränta	19	0	0,0%	-	-	-	-
Tillväxtmarknad ränta	3	0	0,0%	-	-	-	-
Övriga räntefonder	8	0	0,0%	-	-	-	-
Antal/snitt	468	42	9,0%	83 328 913 942	11,0%	588 195	15,0%

Indexfonder utanför fondtorget

För att få en överblick över hur många indexfonder som finns utanför premiepensionssystemet, och i vilka kategorier, gjordes en utsökning hos Morningstar.

Andelen unika fonder plus unika kategorier på den svenska marknaden är 7 703 enligt Morningstars data. En och samma fond kan tillhöra olika kategorier om det finns en fondklass om är hedgad mot en viss valuta. På grund av det finns det fler unika fonder när hänsyn även tas till kategoritillhörighet. De flesta av de valutahedgade fondklasserna hamnar i kategorierna Ränte – övriga obligationer, eller kategorin Övriga aktiefonder.

Dessa 7 703 fonder är fördelade på 268 olika kategorier enligt Morningstars kategorisering. Av dessa 268 kategorier finns det minst en indexfond i 58 av dessa kategorier, vilket gör en andel på 21,6 procent. Och omvänt så har 78,4 procent av kategorierna inte någon indexfond enligt Morningstars klassificering.

Ofta finns det någon enstaka indexfond i kategorierna. Endast 16 kategorier innehåller fem indexfonder eller fler. Av dessa 16 kategorier är sex räntekategorier och en aktiefondkategori är Övriga aktiefonder, vilket är en spretig kategori med olika placeringsinriktningar på ingående fonder. Det gör totalt nio aktiekategorier med minst fem indexfonder.

Flest indexfonder inom aktiefonder finns inom de stora kategorierna (Global, Europa, USA och Japan) plus Sverige. Det är samma som hos Pensionsmyndigheten. Tillkommer gör dock Tillväxtmarknader som har relativt många indexfonder sett till antal.

Indexfonderna är uppdelade på två tabeller, en med Aktiefonder och en med Räntefonder, blandfonder samt övriga fonder.

Tabell 6 Indexfonder på den svenska marknaden, aktiefonder

Kategori, Morningstars definition	Antal fonder	Antal indexfonder	Andel indexfonder
Aktiefonder	2 309	236	10,2%
Asien	12	1	8%
Asien & Australien ex Japan & Kina	13	9	69%
Asien ex Japan	90	2	2%
Australien & Nya Zeeland	5	1	20%
Branschfond, fastighetsbolag	42	3	7%
Danmark	4	1	25%
Euroland	51	12	24%
Euroland, småbolag	2	1	50%
Europa ex Storbr	26	3	12%
Europa, mix bolag	143	23	16%
Europa, värdebolag	20	1	5%
Finland	15	2	13%
Global, mix bolag	336	33	10%
Global, småbolag	35	2	6%
Indien	45	1	2%
Islamsk Syariah - global	1	1	100%
Japan	86	15	17%
Kanada	5	2	40%
Kina	65	3	5%
Norden	32	3	9%
Norge	18	4	22%
Ryssland	30	1	3%
Råvaror - Blandade	25	5	20%
Schweiz	12	1	8%
Storbritannien, mix bolag	22	4	18%
Sverige	91	20	22%
Sverige, små-/medelstora bolag	33	2	6%
Tillväxtmarknader	225	27	12%
USA, mix bolag	112	24	21%
Övriga aktiefonder	713	29	4%

Inom både blandfondskategorierna och övriga kategorier (hedgefonder) finns det endast en fond i en kategori som är klassificerad som en indexfond.

Inom kategorierna räntefonder som placerar i svenska kronor finns inte det inga indexfonder. I dessa fem kategorier finns det totalt 129 unika fonder, ingen av dessa är klassificerade som en indexfond.

De räntefonder som placerar i svenska kronor är:

- Ränte - SEK kort löptid
- Ränte - SEK obligationer, företag
- Ränte - SEK obligationer, långa
- Ränte - SEK obligationer, medellånga
- Ränte - SEK obligationer, reala

Tabell 7 Indexfonder på den svenska marknaden, bland, och räntefonder samt övriga

Kategori, Morningstars definition	Antal fonder	Antal indexfonder	Andel indexfonder
Blandfonder	69	1	1%
Blandfond - SEK, balanserad	69	1	1%
Räntefonder	1 492	99	6,6%
Ränte - CHF globala obligationer, säkrade	18	3	17%
Ränte - dollar global realränta, säkrade	16	1	6%
Ränte - dollar globala obl företag, säkrade	37	3	8%
Ränte - dollar globala obligationer, säkrade	50	4	8%
Ränte - dollar obligationer, företag	34	5	15%
Ränte - dollar obligationer, mix	25	1	4%
Ränte - dollar obligationer, reala	3	2	67%
Ränte - dollar obligationer, statliga	14	2	14%
Ränte - euro globala obl företag, säkrade	44	3	7%
Ränte - euro globala, valutasäkrade	64	6	9%
Ränte - euro obligationer, företag	88	12	14%
Ränte - euro obligationer, mix	41	2	5%
Ränte - euro obligationer, mycket långa	4	1	25%
Ränte - euro obligationer, reala	11	3	27%
Ränte - euro obligationer, statliga	29	10	34%
Ränte - euro tillväxtm, obligationer	91	4	4%
Ränte - GBP globala obl företag, säkrade	23	2	9%
Ränte - GBP globala obligationer, säkrade	32	4	13%
Ränte - GBP obligationer, företag	10	3	30%
Ränte - GBP obligationer, statliga	3	2	67%
Ränte - globala obligationer	65	5	8%
Ränte - globala obligationer, företag	17	1	6%
Ränte - JPY obligationer	1	1	100%
Ränte - tillväxtm, obligationer, lokal valuta	71	2	3%
Ränte - tillväxtmarknader, obligationer	110	4	4%
Ränte - övriga obligationer	591	13	2%
Övriga, hedgefonder	44	1	2%
Hedgefond, modellbaserad terminshandel	44	1	2%

Fondernas avkastning

Inom Pensionsmyndighetens fondutbud är det ofta stora rabatter på fondavgifterna. Vid avkastningsberäkningarna har fondernas ordinarie avkastningar justerats med rabatten hos Pensionsmyndigheten genom att rabatten lagts på årsavkastningssiffrorna.

Hänsyn har tagits till om fonden varit valbar hos Pensionsmyndigheten under hela perioder. Det gör att fonderna för äldre perioder inte behöver vara samma som för nyare perioder. Den rabatt som använts för perioden som slutar 2019-09-30 är den senast kända per det datumet. För perioder som slutar 2014-09-30 och 2009-09-30 är den som angivits vid varje periods årsslut. Finns det inte med någon uppgift om rabatt vid årsslut för en fond har föregående tillgängliga uppgift använts.

Syftet är att visa på avkastningar och spridningen i historisk avkastning för fonder i fondutbudet under olika perioder.

Som underlag har utdelningsjusterade månadsavkastningar i svenska kronor från Morningstar använts som justerats för aktuell rabatt hos Pensionsmyndigheten. För varje period är avkastningarna presenterade både i tabellform och som en graf. Flera av de kategorier som visar högst avkastning saknar indexfonder, se bilaga 2.

I denna sektion visas Indexfondernas placering avkastningsmässigt under olika tidsperioder. Den visas i form av grafer då det blir enklare att se spridningen bland utfallen på de olika fonderna inom kategorin.

Indexfonder i röd färg. Avkastning för fonderna i kategorin är sorterade från lägst till högst avkastning.

De perioder som är med är:

- Avkastning – 3 år (2019-09-30 - 2016-09-30)
- Avkastning – 5 år (2019-09-30 - 2014-09-30)
- Avkastning – 5 år (2014-09-30 - 2009-09-30)
- Avkastning – 5 år (2009-09-30 - 2004-09-30)

För de sju kategorier där det finns flest indexfonder har avkastningen för fonderna ritats ut som staplar där indexfonder har en avvikande färg.

- Sverige
- Global
- USA och Nordamerika
- Europa
- Nya marknader
- Asien
- Japan

Sverige

Indexfonder i kategorin Sverige har generellt levererat under snittet som grupp.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 32,3 %
Indexfonder: 31,4 %
Aktiva fonder: 32,8 %

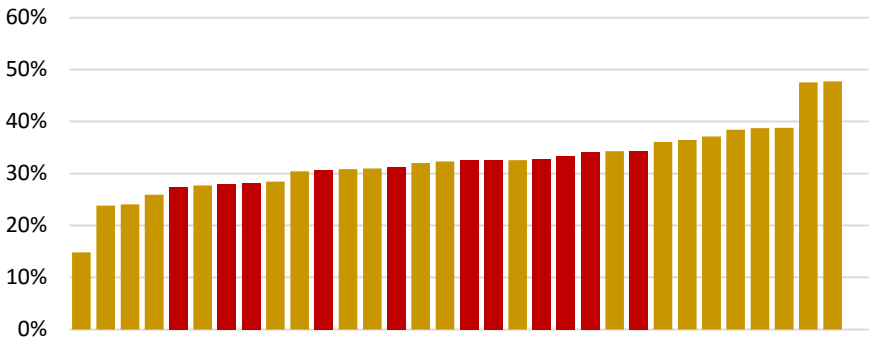

Figur 3 Sverige - Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 67,21 %
Indexfonder: 52,6 %
Aktiva fonder: 74,6 %

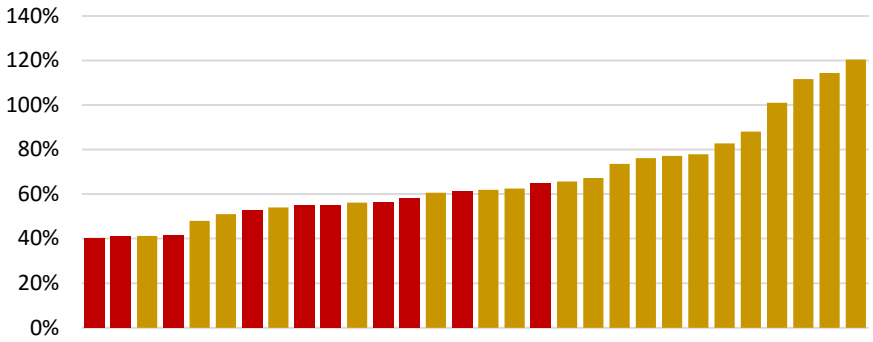

Figur 4 Sverige - Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 87,4 %
Indexfonder: 85,9 %
Aktiva fonder: 87,7 %

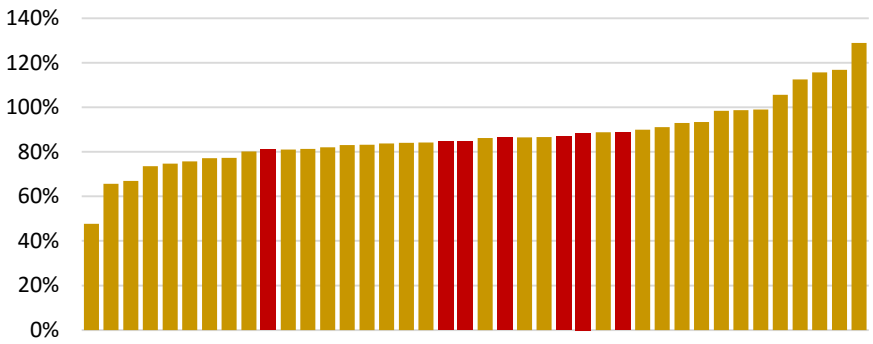

Figur 5 Sverige - Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 60,5 %
Indexfonder: 48,3 %
Aktiva fonder: 62,2 %

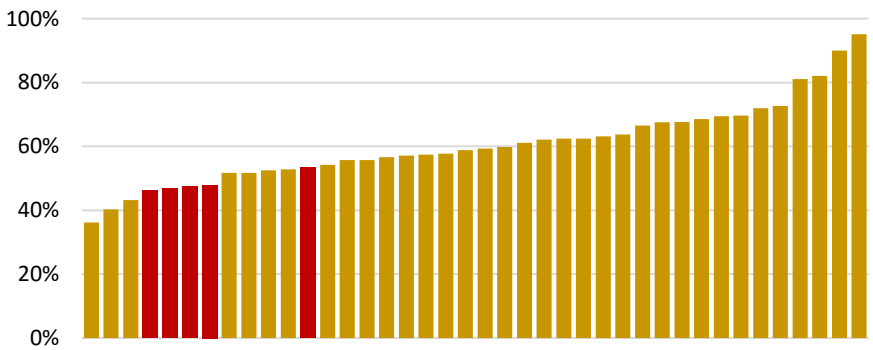

Figur 6 Sverige - Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Global

Indexfonderna ligger i mitten, förutom för femårsperioden som slutar 2009-09-30 då de aktivare fonderna presterat bättre.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 50,5 %
Indexfonder: 52,7 %
Aktiva fonder: 50,1 %

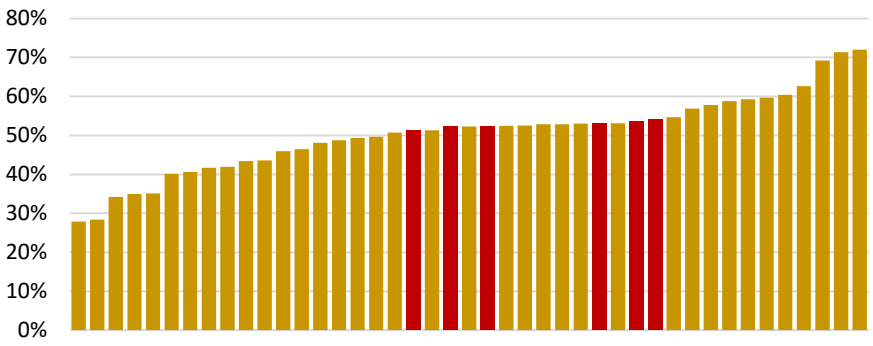

Figur 7 Global - Avkastning 3 år (2019-09-30 –2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 91,4 %
Indexfonder: 89,0 %
Aktiva fonder: 91,7 %

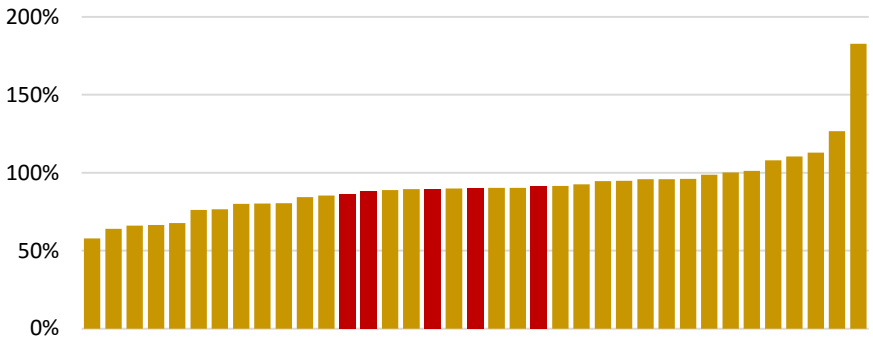

Figur 8 Global - Avkastning 5 år (2019-09-30 –2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 65,6 %
Indexfonder: 64,7 %
Aktiva fonder: 65,6 %

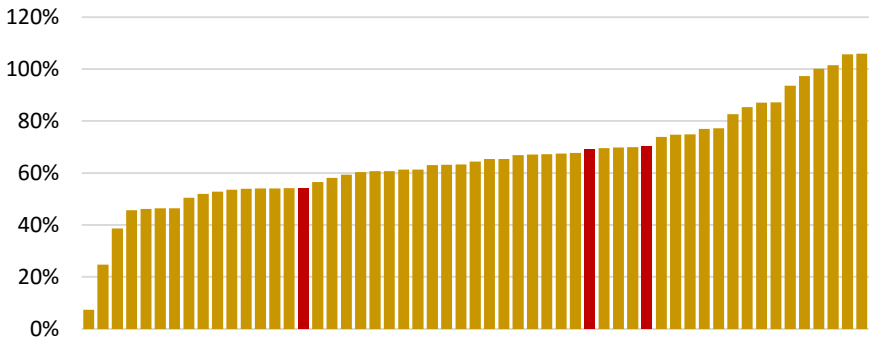

Figur 9 Global - Avkastning 5 år (2014-09-30 –2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 25,0 %
Indexfonder: 15,1 %
Aktiva fonder: 25,5 %

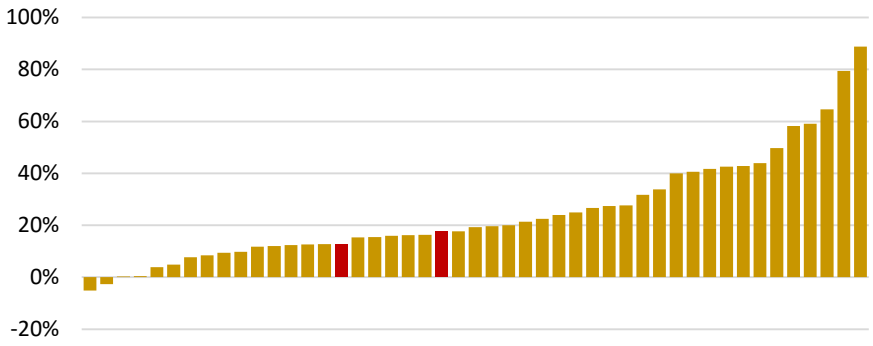

Figur 10 Global - Avkastning 5 år (2009-09-30 –2004-09-30)

USA och Nordamerika

I kategorin USA och Nordamerika har de som investerar i indexfonder fått en bra avkastning för de senaste perioderna.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 60,3 %
Indexfonder: 65,1 %
Aktiva fonder: 58,8 %

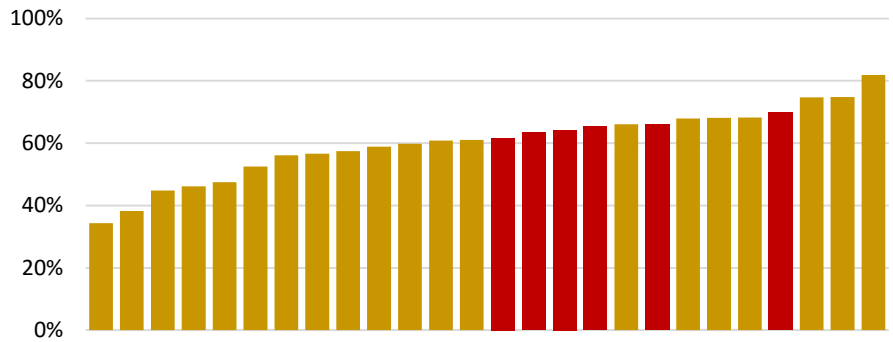

Figur 11 USA och Nordamerika - Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 111,1 %
Indexfonder: 120,2 %
Aktiva fonder: 108,7 %

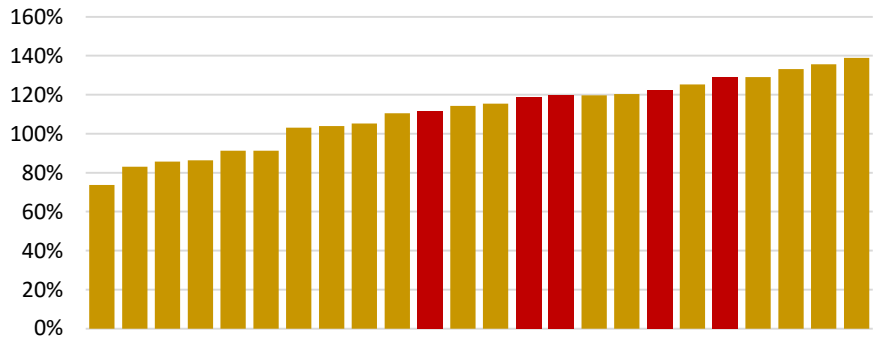

Figur 12 USA och Nordamerika - Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 100,1 %
Indexfonder: 107,5 %
Aktiva fonder: 99,3 %

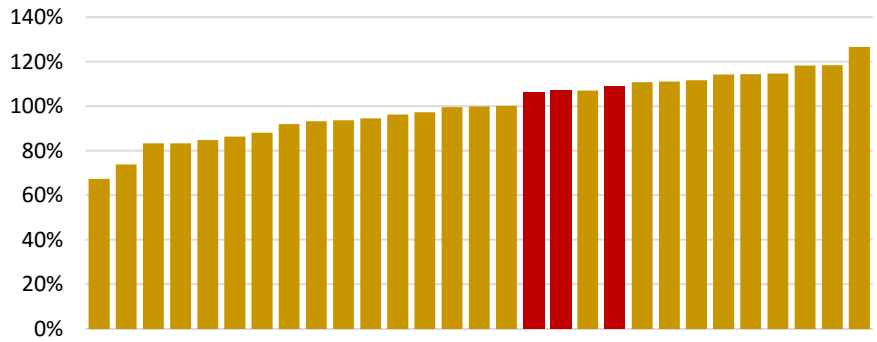

Figur 13 USA och Nordamerika - Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 4,8 %
Indexfonder: -4,3 %
Aktiva fonder: 5,4 %

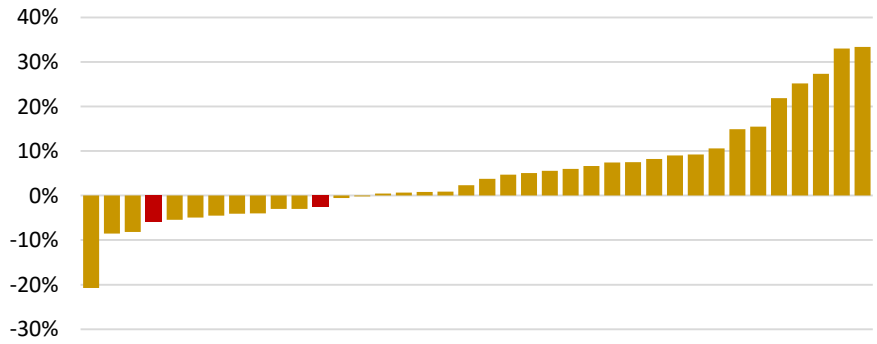

Figur 14 USA och Nordamerika - Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Europa

Indexfonderna har presterat bra de senaste tre åren men på äldre historik är avkastningen relativt sämre.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 35,0 %
Indexfonder: 39,3 %
Aktiva fonder: 30,17 %

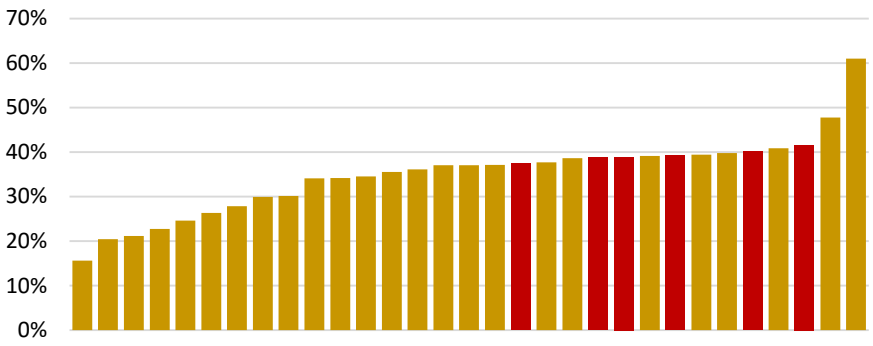

Figur 15 Europa - Avkastning 3 år (2019-09-30 –2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 57,6 %
Indexfonder: 52,4 %
Aktiva fonder: 58,7 %

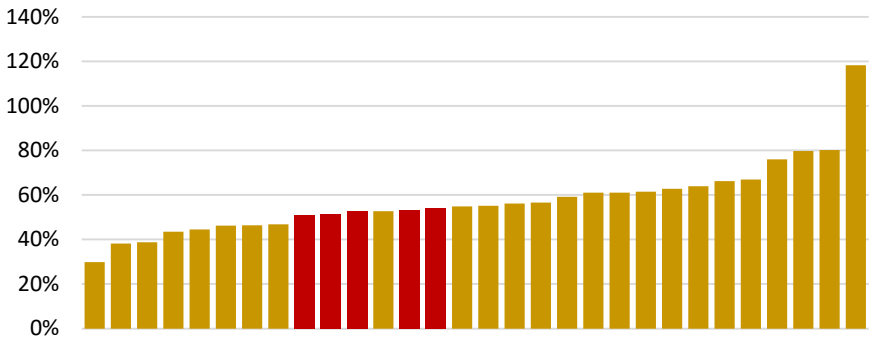

Figur 16 Europa - Avkastning 5 år (2019-09-30 –2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 48,4 %
Indexfonder: 40,5 %
Aktiva fonder: 49,6 %

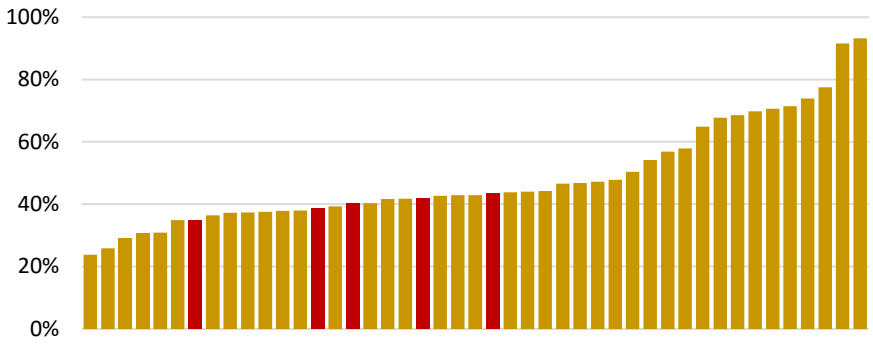

Figur 17 Europa - Avkastning 5 år (2014-09-30 –2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 37,0 %
Indexfonder: 28,6 %
Aktiva fonder: 37,9 %

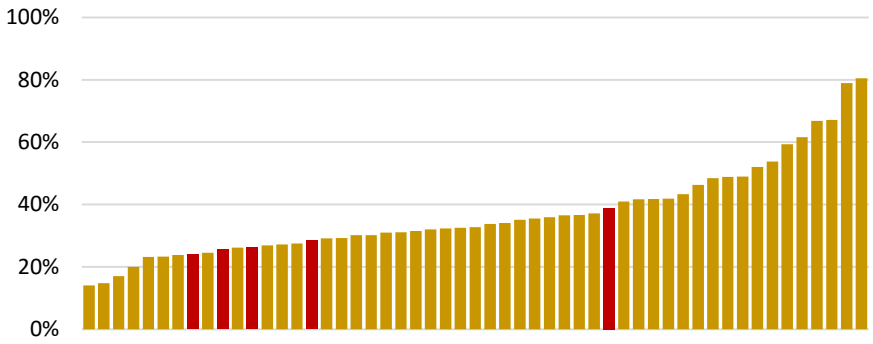

Figur 18 Europa - Avkastning 5 år (2009-09-30 –2004-09-30)

Nya marknader

Inom denna kategori är det stor skillnad mellan avkastning på den bästa indexfonden och de övriga. Ingen indexfond finns för de två äldsta perioderna.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 38,1 %
Indexfonder: 37,3 %
Aktiva fonder: 38,3 %

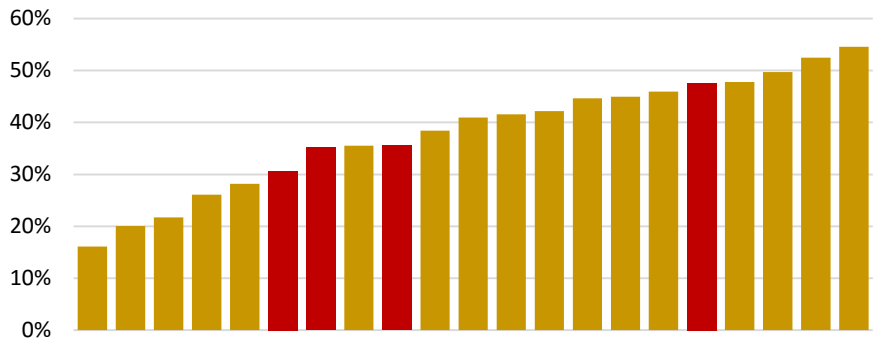

Figur 19 Nya marknader - Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 58,8 %
Indexfonder: 56,9 %
Aktiva fonder: 59,1 %

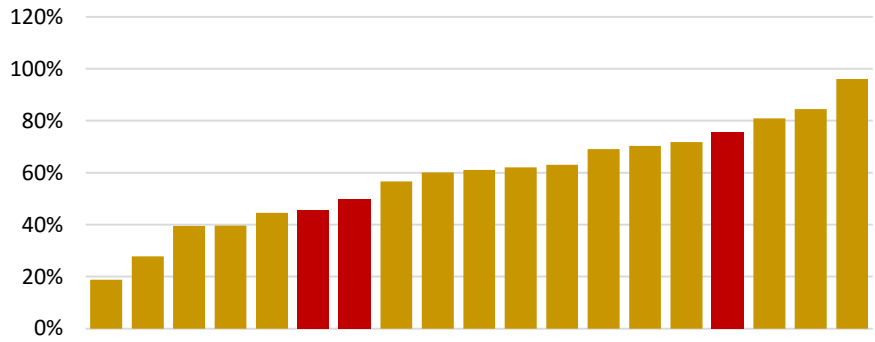

Figur 20 Nya marknader - Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 30,2 %
Indexfonder: - %
Aktiva fonder: 30,2 %

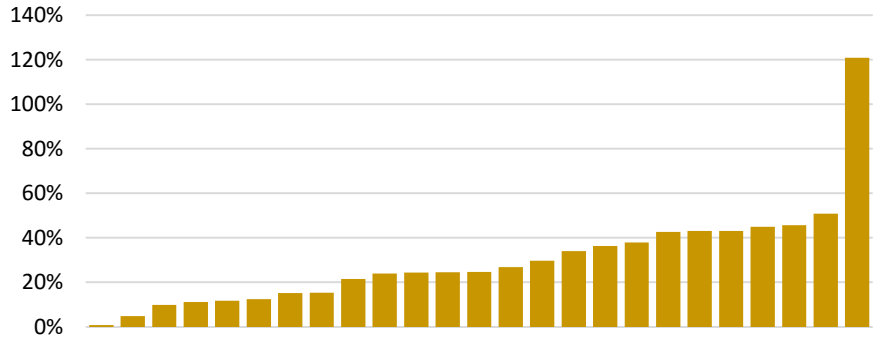

Figur 21 Nya marknader - Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 109,6 %
Indexfonder: - %
Aktiva fonder: 109,6 %

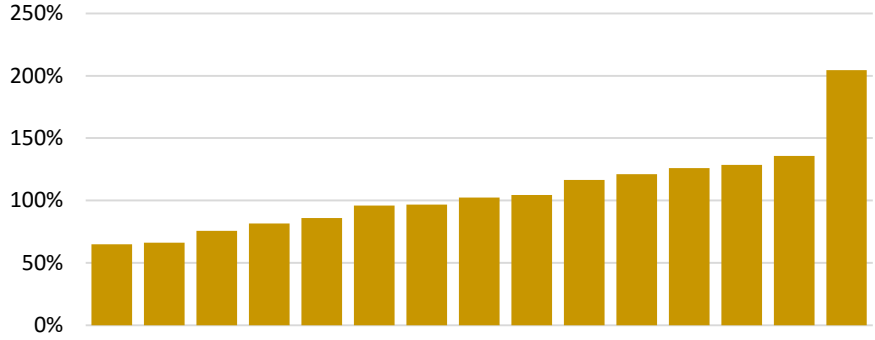

Figur 22 Nya marknader - Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Asien

Indexfonderna i kategori Asien ligger oftast i mitten eller den nedre halvan avkastningsmässigt.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 39,6 %
Indexfonder: 39,3 %
Aktiva fonder: 39,7 %

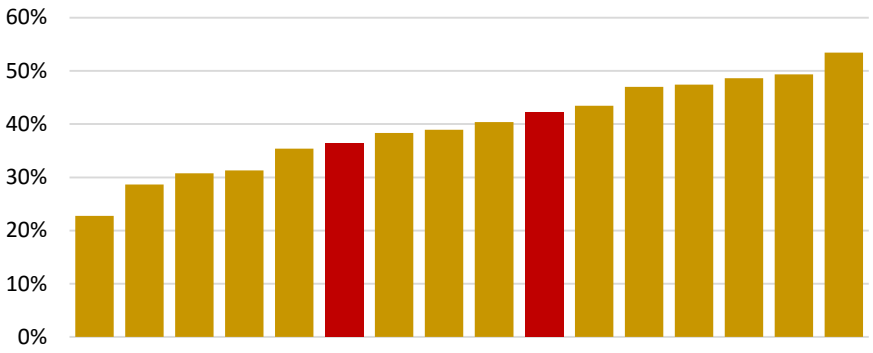

Figur 23 Asien - Totalavkastning 3 år (2019-09-30 –2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 75,2 %
Indexfonder: 69,1 %
Aktiva fonder: 75,5 %

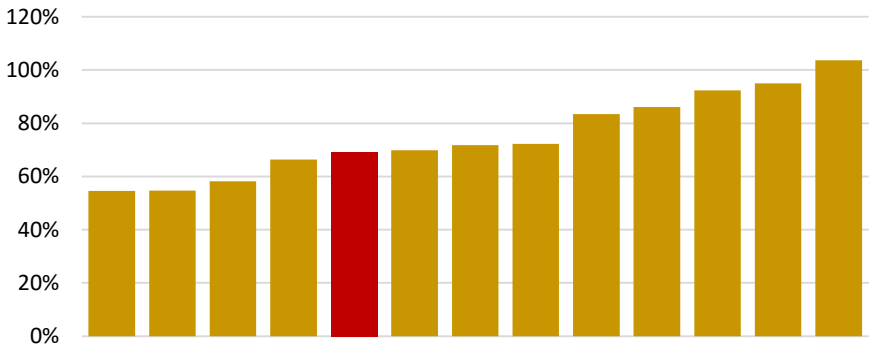

Figur 24 Asien - Avkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 40,2 %
Indexfonder: 38,7 %
Aktiva fonder: 40,3 %

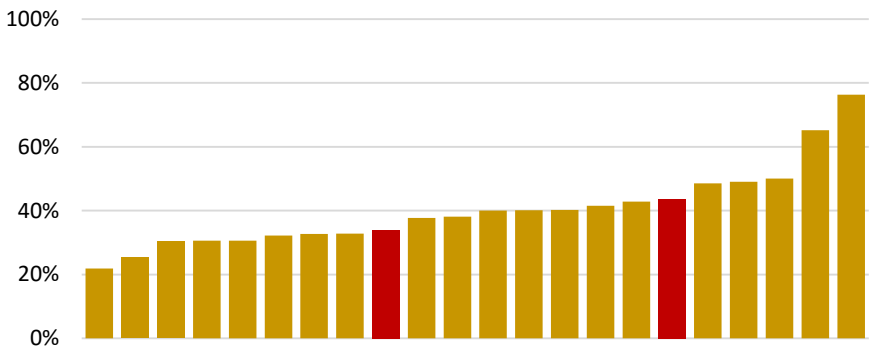

Figur 25 Asien - Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 81,4 %
Indexfonder: 69,2 %
Aktiva fonder: 82,1 %

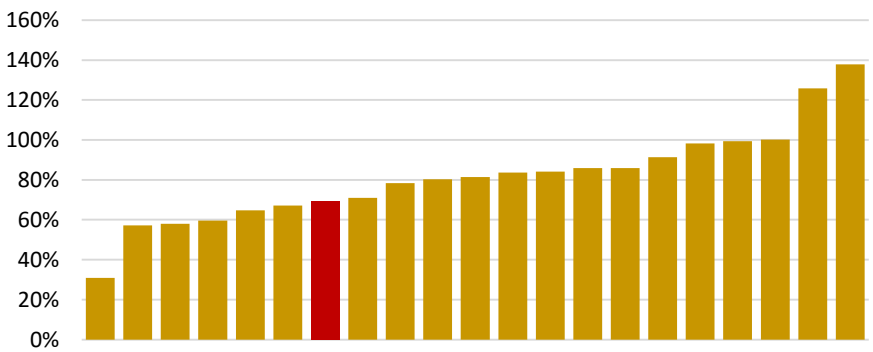

Figur 26 Asien - Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Japan

Indexfonder i kategori Japan utgör en stor andel av fonderna i kategorin. Om de avkastat bättre än de aktiva fonderna, sämre eller som snittet beror på vilka tidsperioder man tittar på.

Totalavkastning 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 36,9 %
Indexfonder: 37,5 %
Aktiva fonder: 36,6 %

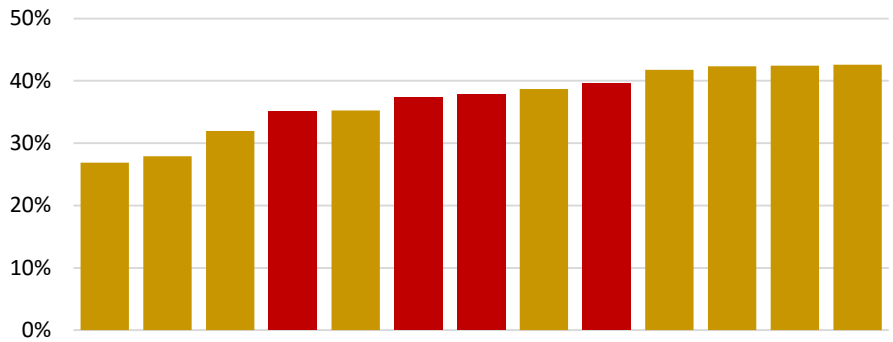

Figur 27 Japan - Avkastning 3 år (2019-09-30 –2016-09-30)

Totalavkastning 5 år (2019-09-30 – 2014-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 80,9 %
Indexfonder: 79,0 %
Aktiva fonder: 81,5 %

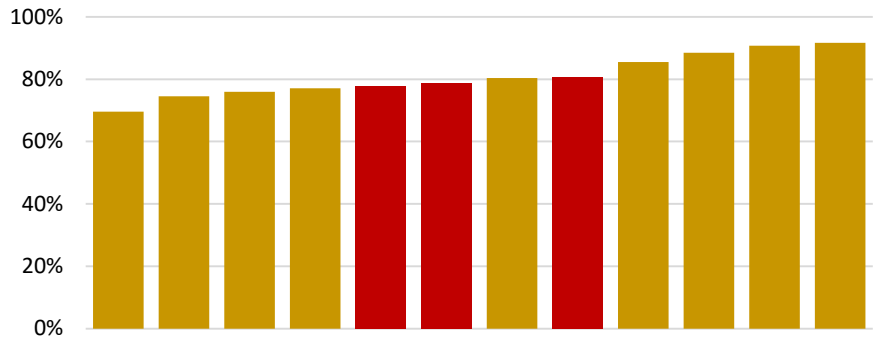

Figur 28 Japan - Avkastning 5 år (2019-09-30 –2014-09-30)

Totalavkastning 5 år (2014-09-30 – 2009-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: 39,1 %
Indexfonder: 29,4 %
Aktiva fonder: 40,7 %

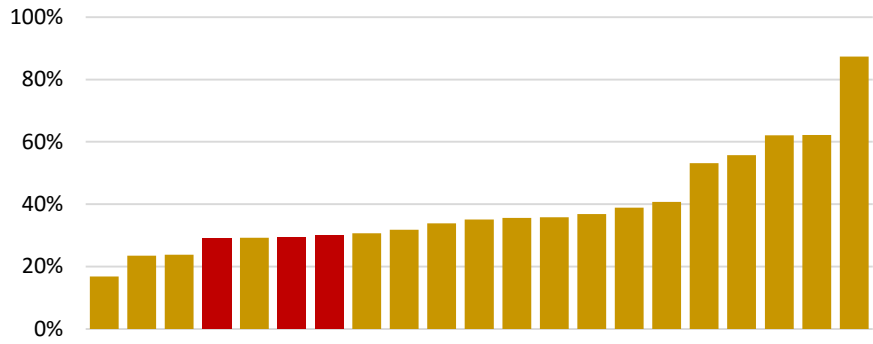

Figur 29 Japan - Avkastning 5 år (2014-09-30 –2009-09-30)

Totalavkastning 5 år (2009-09-30 – 2004-09-30)

Totalavkastning, snitt
Alla fonder: - 1,0 %
Indexfonder: 2,5 %
Aktiva fonder: -1,1 %

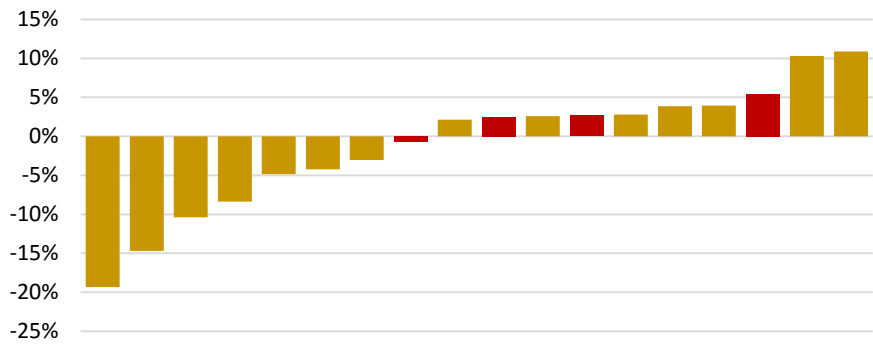

Figur 30 Japan - Avkastning 5 år (2009-09-30 –2004-09-30)

Bilaga 1

Metodik och källor

Nedan beskrivs de datakällor, den metodik och antaganden som använts.

Data från Morningstar

Månadsavkastningar är hämtade från Morningstar Direct, som bland annat innehåller de fonder som finns upplagda hos Morningstar globalt.

Även kategoriseringen är enligt Morningstars definitioner; vilka fonder som är definierade som indexfonder har hämtats från Morningstar.

Avkastningar som använts för avkastningsberäkningar är fram till senaste tillgängliga månadsslutsdata vid rapportens sammansättande vilket var 2019-09-30. Detta datum har använts som bas för historik.

För fyra fonder fanns inte samma andelsklass i Morningstar Direct som finns med i fondlistan hos Pensionsmyndigheten. För dessa fyra fonder valdes en annan fondklass som ansågs vara mest lik.

Data från pensionsmyndigheten

Från Pensionsmyndigheten har fondutbud, kategori och gjorda val i antal och i kapital hämtats.

Fil med fondutbud (från 2019-10-08): _Lista alla fonder .xls

Filen hittas enklas med sökfunktionen.

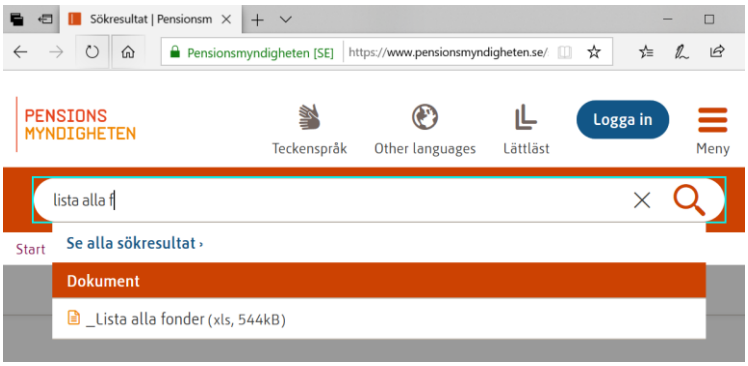

Fil innehållande val med mera: Statistik Premiepension 2019-09-30.xlsm

Filen hittas enklas med sökfunktionen.

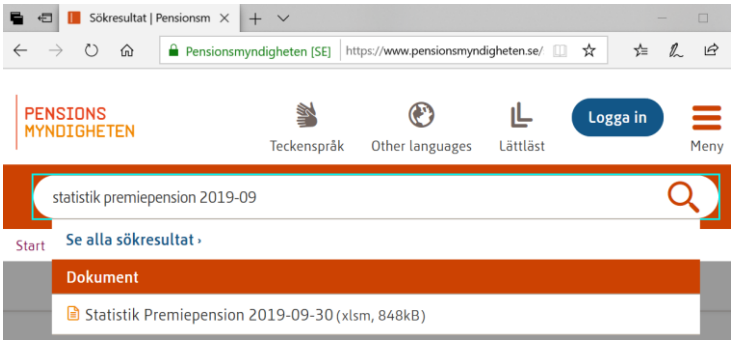

I filen med fondutbud har filtrering gjorts på dem med Fondstatus = 1, det vill säga på valbara fonder. Även AP7 Aktiefond samt AP7 Räntefond ingår i detta urval men inte AP7 Såfa. Det finns kapital i fler fonder än de som är valbara, men det är endast de valbara som är med i denna rapport. Statens AP7 Såfa samt, AP7 Försiktig, AP7 Balanserad, AP7 Offensiv ingår inte då de inte är markerade som valbara i fondutbudsfilen.

Från flik ”Fondval & marknadsvärde” har val i antal och hur mycket kapital som ligger i respektive fond hämtats.

AP7 Såfa har 582 miljarder och AP7s tre blandfonderna har totalt 10,8 miljarder SEK.

Totalt finns det 1 353 miljarder SEK i de olika fonderna hos Pensionsmyndigheten.

I rapporten är kapital för 755 miljarder SEK med. Räknas AP7 Såfa samt AP7s tre blandfonderna bort täcks 755 av totalt 760 miljarder in. Mellanskillnaden är ej valbara fonder

Beräkningar och metodik

Matchning är gjord av de valbara fonderna från Pensionsmyndigheten med fonder i Morningstar Direct. För fyra fonder valdes en annan andelsklass även den som är med hos Pensionsmyndigheten då inte samma klass kunde hittas Morningstar Direct. Det gällde fondklasserna Skagen Focus D, Skagen Global E, Skagen Kon-Tiki F samt Delphi Global A2.

Endast fonder som varit valbara under hela perioder ingår. Datum för när fonden blev valbar inom PPM ska vara innan periodens början och fonden måste fortfarande vara valbar eller ha slutdatum inom PPM om är efter periodens slut för att räknas med. I äldre historik, exempelvis 2004 till 2009 var det fler fonder som var valbara under hela den perioden än under den senaste femårsperioden.

Vilka fonder som är indexfonder och inte följer den taggning som finns på fonderna i Morningstar Direct, någon justering har inte gjorts.

När vi tittar på vilka fonder som finns tillgängliga på den svenska marknaden vill vi inte dubbelräkna fonder. Vi vill endast ha en unik fondklass och unik kategori per fond. Vilken fondklass som väljs spelar mindre roll då vi endast är ute efter om det är en indexfond eller inte.

Ett datauttag gjordes på fonder som går att köpa i Sverige (AFS_Sweden = Availiable For Sale) från Morningstar Direct vilket är 33 391 fondklasser. Utifrån dessa filtrerades fram 7 703 unika fonder med unika kategorier ut. En och samma fond kan förekomma i olika kategorier med olika fondklasser om en fondklass är hedgad mot någon valuta. Kombinationen av unika fonder plus kategori blir alltså något fler än unika fonder baserat på det som hos Morningstar kallas för ”FundId”.

Avkastningar för fonderna är justerade för rabatten inom PPM genom att ta den ordinarie avgiften enligt PPM minus avgiften inom PPM och lägga tillbaka det på årsavkastningarna. Den rabatt som använts är den som uppgivits i slutet av varje period och den har använts för hela perioden.

För att beräkna viktade fondavgifter har den vikt som respektive fond utgör i respektive kategori och fondtyp använts.

Bilaga 2

Avkastning – 3 år (2016-09-30 - 2019-09-30)

Det är 434 fonder har avkastning på denna tidsperiod och varit valbara under hela tidsperioden. Kategorier som har indexfonder är markerade med asterisk.

Tabell 8 Avkastning – 3 år (2019-09-30 - 2016-09-30)

Kategori	Antal	Min	Medel	Max	Skillnad, %-enheter
Aktiefonder	307	6,7%	43,4%	124,3%	117,6%
Asien*	16	22,8%	39,6%	53,4%	30,6%
Europa*	31	15,6%	35,0%	61,0%	45,4%
Europa småbolag	6	33,1%	36,5%	40,3%	7,1%
Fastighet	6	28,0%	52,4%	75,2%	47,1%
Global*	43	27,9%	50,5%	72,0%	44,2%
Global och Sverige	7	31,0%	45,8%	71,5%	40,5%
Indien	6	27,5%	37,2%	44,0%	16,5%
IT och kommunikation	8	62,3%	91,7%	124,3%	61,9%
Japan*	13	26,9%	36,9%	42,6%	15,7%
Kina	10	25,8%	47,1%	82,1%	56,3%
Latinamerika	5	31,0%	39,4%	51,0%	20,0%
Läkemedel och bioteknik	9	23,5%	36,9%	59,0%	35,5%
Norden	17	8,2%	29,4%	44,3%	36,2%
Nya marknader*	21	16,1%	38,1%	54,6%	38,5%
Ryssland	7	62,8%	69,2%	74,7%	11,9%
Råvaror och energi*	12	6,7%	30,6%	49,3%	42,7%
Sverige*	32	14,8%	32,3%	47,7%	32,9%
Sverige småbolag	12	15,1%	37,9%	56,9%	41,8%
USA och Nordamerika*	26	34,4%	60,3%	81,9%	47,6%
Österuropa	8	28,1%	50,1%	60,4%	32,4%
Övriga branscher	4	20,9%	52,4%	78,5%	57,6%
Övriga länder	8	29,8%	41,3%	55,0%	25,2%
Blandfonder	33	-5,6%	22,9%	56,9%	62,5%
Aggressiv	4	19,3%	33,2%	56,9%	37,6%
Balanserad	7	13,6%	19,2%	26,6%	13,0%
Försiktig	3	7,9%	13,5%	18,0%	10,0%
Varierande	19	-5,6%	23,6%	40,0%	45,6%
Generationsfonder	28	7,0%	31,9%	43,1%	36,2%
Pension om mer än 10 år	19	20,6%	39,0%	43,1%	22,5%
Pension om mindre än 10 år	9	7,0%	16,8%	25,9%	18,9%
Räntefonder	66	-1,8%	7,9%	34,8%	36,6%
Europa ränta	6	9,4%	18,1%	28,4%	19,0%
Global ränta	8	0,0%	13,4%	34,8%	34,8%
Norden ränta	8	1,6%	7,6%	14,2%	12,6%
Sverige kortränta	17	-1,8%	0,9%	5,3%	7,1%
Sverige lång och realränta	17	0,4%	4,3%	9,0%	8,6%
Tillväxtmarknad ränta	2	16,3%	17,2%	18,2%	1,9%
Övriga räntefonder	8	2,4%	14,7%	31,5%	29,0%

Avkastning som graf

- Röda stapeln börjar från höger vid den sämsta fondens avkastning inom kategorin.
- Strecket i mitten är medelvärde för fonderna inom kategorin.
- Gröna stapeln slutar på höger sida vid den bästa fondens avkastning inom kategorin.

Avkastning – 3 år (2016-09-30 – 2019-09-30)

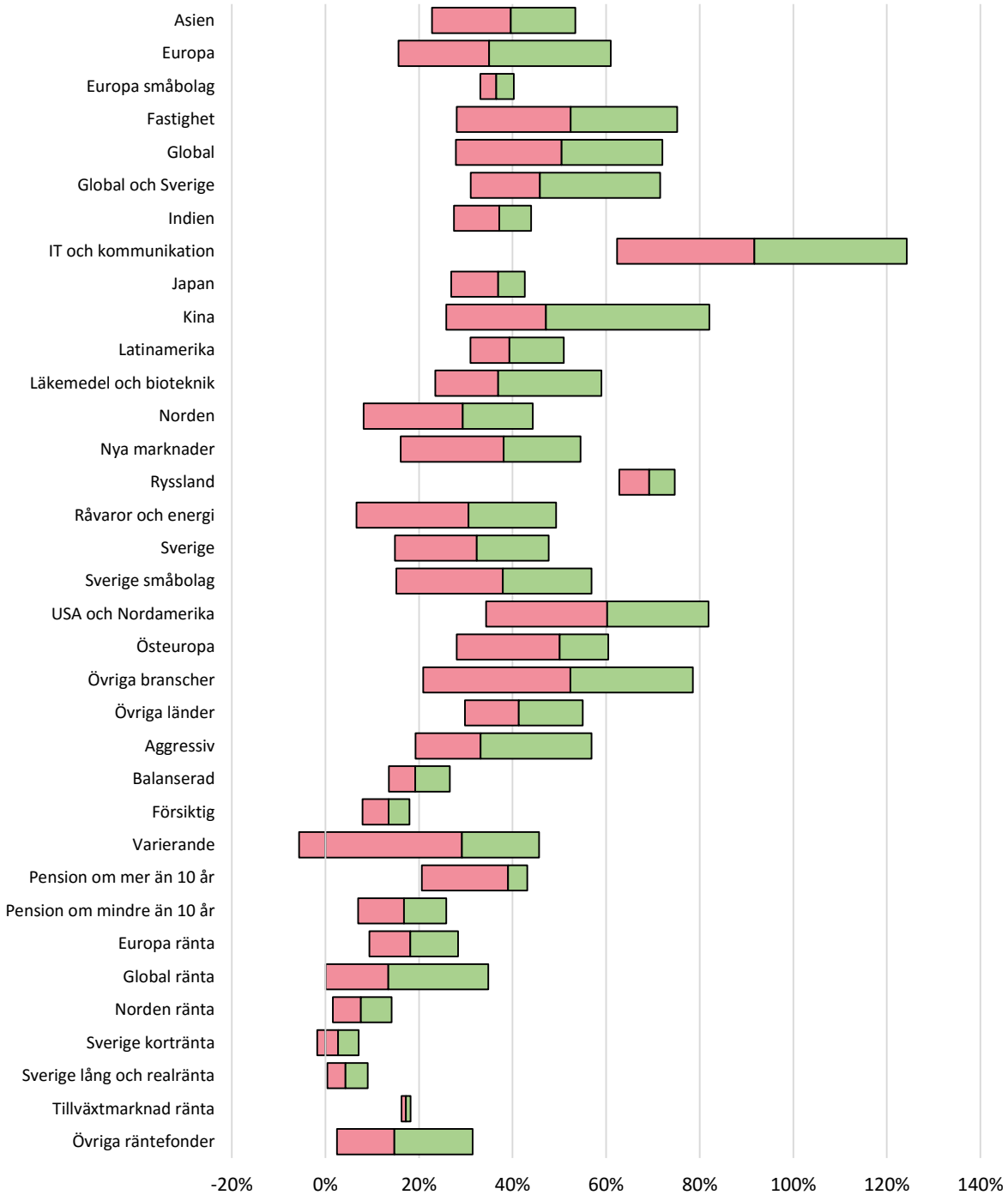

Figur 31 Avkastning – 3 år (2019-09-30 – 2016-09-30)

Avkastning – 5 år (2014-09-30 - 2019-09-30)

Det är 399 fonder har avkastning på denna tidsperiod och varit valbara under hela tidsperioden. Kategorier som har indexfonder är markerade med asterisk.

Tabell 9 Avkastning – 5 år (2019-09-30 - 2014-09-30)

Kategori	Antal	Min	Medel	Max	Spridning
Aktiefonder	**281**	-9,2%	82,8%	221,6%	230,8%
Asien*	13	54,6%	75,2%	103,7%	49,1%
Europa*	30	29,9%	57,6%	118,3%	88,5%
Europa småbolag	6	70,4%	80,5%	87,1%	16,7%
Fastighet	3	142,4%	188,2%	211,9%	69,4%
Global*	37	57,7%	91,4%	182,7%	124,9%
Global och Sverige	5	59,5%	67,7%	73,5%	14,1%
Indien	6	70,8%	89,4%	101,4%	30,6%
IT och kommunikation	8	146,3%	184,3%	221,6%	75,3%
Japan*	12	69,6%	80,9%	91,6%	22,0%
Kina	10	47,9%	97,3%	174,7%	126,8%
Latinamerika	5	24,0%	33,1%	40,1%	16,2%
Läkemedel och bioteknik	9	51,5%	74,3%	110,3%	58,8%
Norden	15	47,0%	82,0%	123,3%	76,3%
Nya marknader*	19	18,8%	58,8%	96,1%	77,3%
Ryssland	7	84,4%	96,1%	109,6%	25,2%
Råvaror och energi*	11	-9,2%	43,7%	102,0%	111,2%
Sverige*	30	40,2%	67,2%	120,4%	80,3%
Sverige småbolag	12	87,7%	122,5%	163,1%	75,4%
USA och Nordamerika*	24	73,7%	111,1%	139,0%	65,3%
Östeuropa	8	42,3%	57,7%	70,1%	27,8%
Övriga branscher	3	88,5%	103,8%	121,9%	33,4%
Övriga länder	8	60,7%	72,8%	98,1%	37,4%
Blandfonder	**29**	11,2%	44,2%	100,1%	88,9%
Aggressiv	4	41,0%	63,4%	100,1%	59,2%
Balanserad	5	33,2%	39,9%	52,5%	19,3%
Försiktig	3	15,3%	25,1%	38,2%	22,9%
Varierande	17	11,2%	44,3%	69,4%	58,2%
Generationsfonder	28	14,5%	53,7%	72,5%	58,0%
Pension om mer än 10 år	19	30,0%	64,8%	72,5%	42,5%
Pension om mindre än 10 år	9	14,5%	30,3%	47,9%	33,3%
Räntefonder	61	-2,5%	17,2%	75,2%	77,7%
Europa ränta	6	16,5%	34,4%	50,9%	34,4%
Global ränta	6	12,8%	37,6%	75,2%	62,3%
Norden ränta	6	3,3%	10,0%	17,5%	14,2%
Sverige kortränta	17	-2,5%	1,6%	7,4%	9,9%
Sverige lång och realränta	17	2,5%	11,1%	16,7%	14,2%
Tillväxtmarknad ränta	3	32,0%	49,1%	73,5%	41,5%
Övriga räntefonder	6	4,3%	32,7%	59,9%	55,5%

Avkastningar som graf

- Röd del av stapeln börjar från vänster vid fonden med den sämsta avkastningen inom kategorin.
- Strecket i mitten är medelvärde för fonderna inom kategorin.
- Gröna stapeln slutar på höger sida vid fonden med bäst avkastning inom kategorin.

Avkastning – 5 år (2019-09-30 - 2014-09-30)

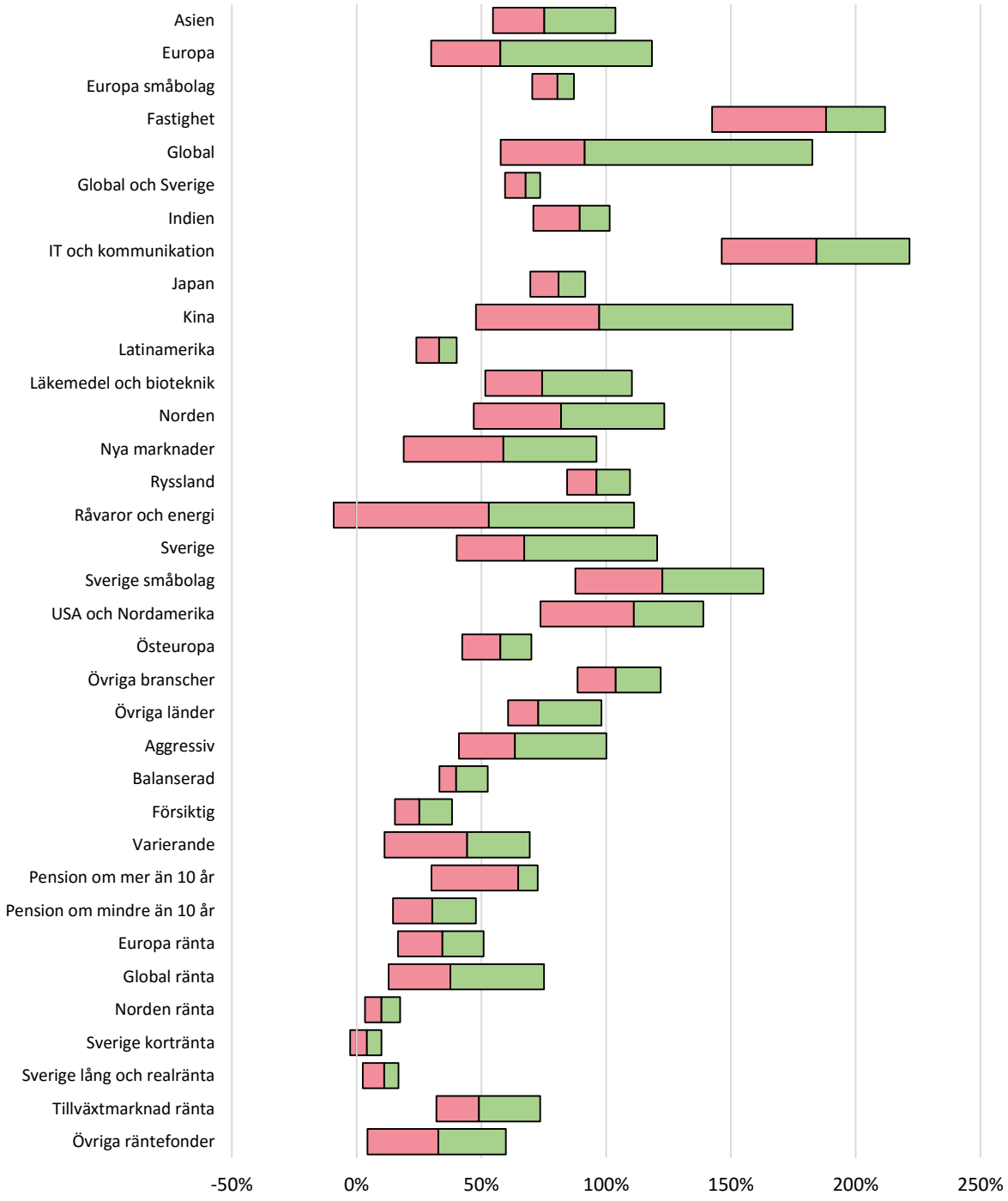

Figur 32 Avkastning – 5 år (2019-09-30 - 2014-09-30)

Avkastning – 5 år (2009-09-30 - 2014-09-30)

Totalt 574 fonder med avkastning för denna tidsperiod. Kategorier som har indexfonder är markerade med asterisk.

Tabell 10 Avkastning – 5 år (2014-09-30 - 2009-09-30)

Kategori	Antal	Min	Medel	Max	Spridning
Aktiefonder	**412**	-45,4%	59,5%	229,9%	275,4%
Asien*	22	21,9%	40,2%	76,3%	54,4%
Europa*	45	23,8%	48,4%	93,2%	69,4%
Europa småbolag	10	67,2%	81,1%	108,4%	41,2%
Fastighet	9	46,7%	73,3%	143,5%	96,7%
Global*	55	7,4%	65,6%	106,0%	98,6%
Global och Sverige	10	40,3%	71,8%	85,5%	45,2%
Indien	9	22,1%	39,8%	58,5%	36,3%
IT och kommunikation	12	66,6%	92,6%	126,6%	60,0%
Japan*	21	16,8%	39,1%	87,4%	70,6%
Kina	12	-0,7%	30,7%	45,7%	46,5%
Latinamerika	9	-4,6%	8,9%	29,3%	33,9%
Läkemedel och bioteknik	11	101,8%	133,5%	229,9%	128,1%
Norden	21	39,6%	72,9%	158,1%	118,5%
Nya marknader*	25	0,8%	30,2%	120,8%	120,1%
Ryssland	10	-19,2%	3,1%	23,8%	42,9%
Råvaror och energi*	13	-45,4%	3,1%	70,4%	115,9%
Sverige*	40	47,7%	87,4%	129,0%	81,3%
Sverige småbolag	11	87,2%	118,8%	137,3%	50,1%
USA och Nordamerika*	29	67,4%	100,1%	126,6%	59,1%
Östeuropa	14	-5,8%	8,5%	35,2%	40,9%
Övriga branscher	7	-10,0%	53,1%	109,5%	119,5%
Övriga länder	17	-20,5%	52,4%	220,7%	241,2%
Blandfonder	**44**	-7,6%	43,9%	135,3%	142,9%
Aggressiv	9	16,3%	52,5%	135,3%	119,0%
Balanserad	6	19,5%	39,1%	59,9%	40,4%
Försiktig	4	4,9%	22,2%	40,7%	35,8%
Varierande	25	-7,6%	37,4%	73,3%	80,9%
Generationsfonder	**27**	32,0%	54,2%	76,0%	43,9%
Pension om mer än 10 år	17	40,0%	60,3%	76,0%	35,9%
Pension om mindre än 10 år	10	32,0%	43,9%	59,9%	27,9%
Räntefonder	**91**	-1,4%	23,7%	73,3%	74,7%
Europa ränta	17	4,1%	30,0%	73,3%	69,2%
Global ränta	7	6,6%	26,1%	52,9%	46,3%
Norden ränta	2	25,1%	34,9%	44,6%	19,5%
Sverige kortränta	22	4,4%	9,3%	13,8%	9,4%
Sverige lång och realränta	26	8,5%	23,4%	48,3%	39,8%
Tillväxtmarknad ränta	7	18,6%	40,9%	59,4%	40,8%
Övriga räntefonder	10	-1,4%	29,4%	64,2%	65,6%

Avkastning som graf

- Röd del av stapeln börjar från vänster vid fonden med den sämsta avkastningen inom kategorin.
- Strecket i mitten är medelvärde för fonderna inom kategorin.
- Gröna stapeln slutar på höger sida vid fonden med bästa avkastning inom kategorin.

Avkastning – 5 år (2014-09-30 - 2009-09-30)

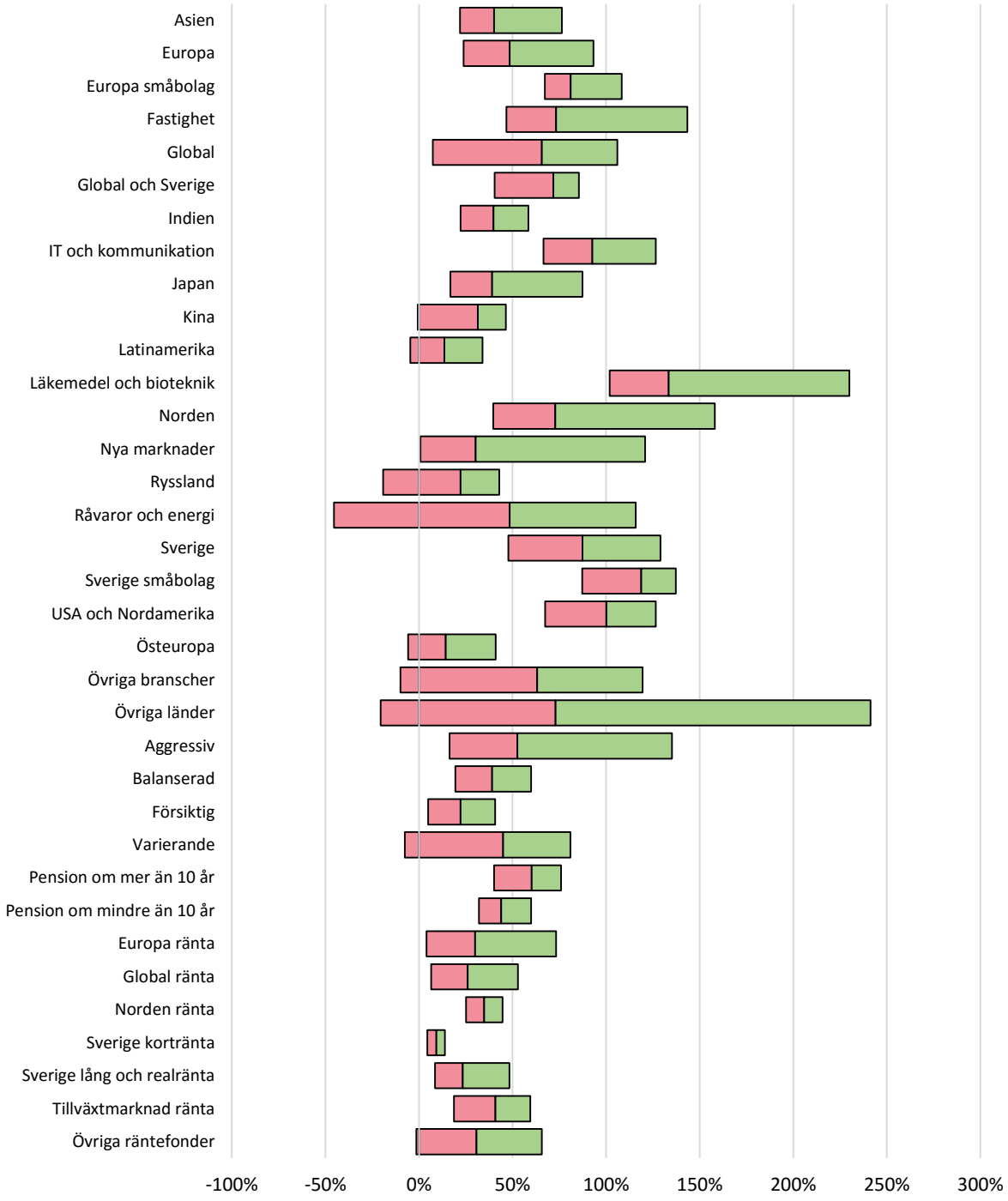

Figur 33 Avkastning – 5 år (2014-09-30 - 2009-09-30)

Avkastning – 5 år (2004-09-30 - 2009-09-30)

Totalt 467 fonder med avkastning för denna tidsperiod. Kategorier som har indexfonder är markerade med asterisk.

Tabell 11 Avkastning – 5 år (2009-09-30 - 2004-09-30)

Kategori	Antal	Min	Medel	Max	Spridning
Aktiefonder	**336**	-25,4%	53,9,7%	281,9%	307,2%
Asien*	20	30,9%	81,4%	137,8%	106,9%
Europa*	44	14,0%	37,0%	80,5%	66,5%
Europa småbolag	9	32,2%	56,7%	90,4%	58,2%
Fastighet	5	6,1%	38,6%	105,5%	99,4%
Global*	40	-5,1%	25,0%	88,8%	93,9%
Global och Sverige	8	34,9%	47,9%	108,6%	73,7%
Indien	2	155,8%	158,0%	160,2%	4,4%
IT och kommunikation	16	1,8%	27,2%	167,6%	165,8%
Japan*	16	-19,3%	-1,0%	10,9%	30,2%
Kina	7	28,6%	125,0%	190,5%	161,9%
Latinamerika	4	196,3%	225,7%	281,9%	85,5%
Läkemedel och bioteknik	13	7,2%	19,9%	40,5%	33,3%
Norden	11	32,6%	81,9%	126,1%	93,5%
Nya marknader*	15	64,8%	109,6%	204,5%	139,7%
Ryssland	5	69,5%	97,4%	120,4%	50,9%
Råvaror och energi*	7	54,1%	93,4%	126,7%	72,6%
Sverige*	37	36,1%	60,5%	95,1%	58,9%
Sverige småbolag	8	68,9%	93,5%	110,3%	41,3%
USA och Nordamerika*	32	-20,7%	4,8%	33,4%	54,1%
Östeuropa	12	29,6%	77,8%	105,4%	75,8%
Övriga branscher	10	-25,4%	16,5%	104,5%	129,9%
Övriga länder	15	0,6%	85,7%	163,5%	162,9%
Blandfonder	**33**	7,3%	38,1%	73,9%	66,6%
Aggressiv	3	7,3%	30,9%	38,3%	31,1%
Balanserad	5	23,9%	35,7%	46,5%	22,7%
Försiktig	2	26,3%	32,4%	38,6%	12,3%
Varierande	23	14,2%	39,1%	73,9%	59,7%
Generationsfonder	**29**	15,4%	26,2%	37,6%	22,2%
Pension om mer än 10 år	19	15,4%	24,6%	30,0%	14,6%
Pension om mindre än 10 år	10	20,3%	29,1%	37,6%	17,4%
Räntefonder	**69**	-3,4%	24,7%	61,8%	65,2%
Europa ränta	13	8,5%	33,8%	48,6%	40,1%
Global ränta	3	9,9%	27,8%	43,6%	33,6%
Norden ränta	1	23,5%	29,0%	34,6%	11,1%
Sverige kortränta	17	11,1%	14,5%	17,5%	6,4%
Sverige lång och realränta	19	3,5%	23,9%	28,8%	25,4%
Tillväxtmarknad ränta	2	48,7%	56,9%	61,7%	13,1%
Övriga räntefonder	14	-3,4%	24,0%	61,8%	65,2%

Avkastning som graf

- Röd del av stapeln börjar från vänster vid fonden med den sämsta avkastningen inom kategorin.
- Strecket i mitten är medelvärde för fonderna inom kategorin.
- Gröna stapeln slutar på höger sida vid fonden med bästa avkastning inom kategorin.

Avkastning – 5 år (2009-09-30 - 2004-09-30)

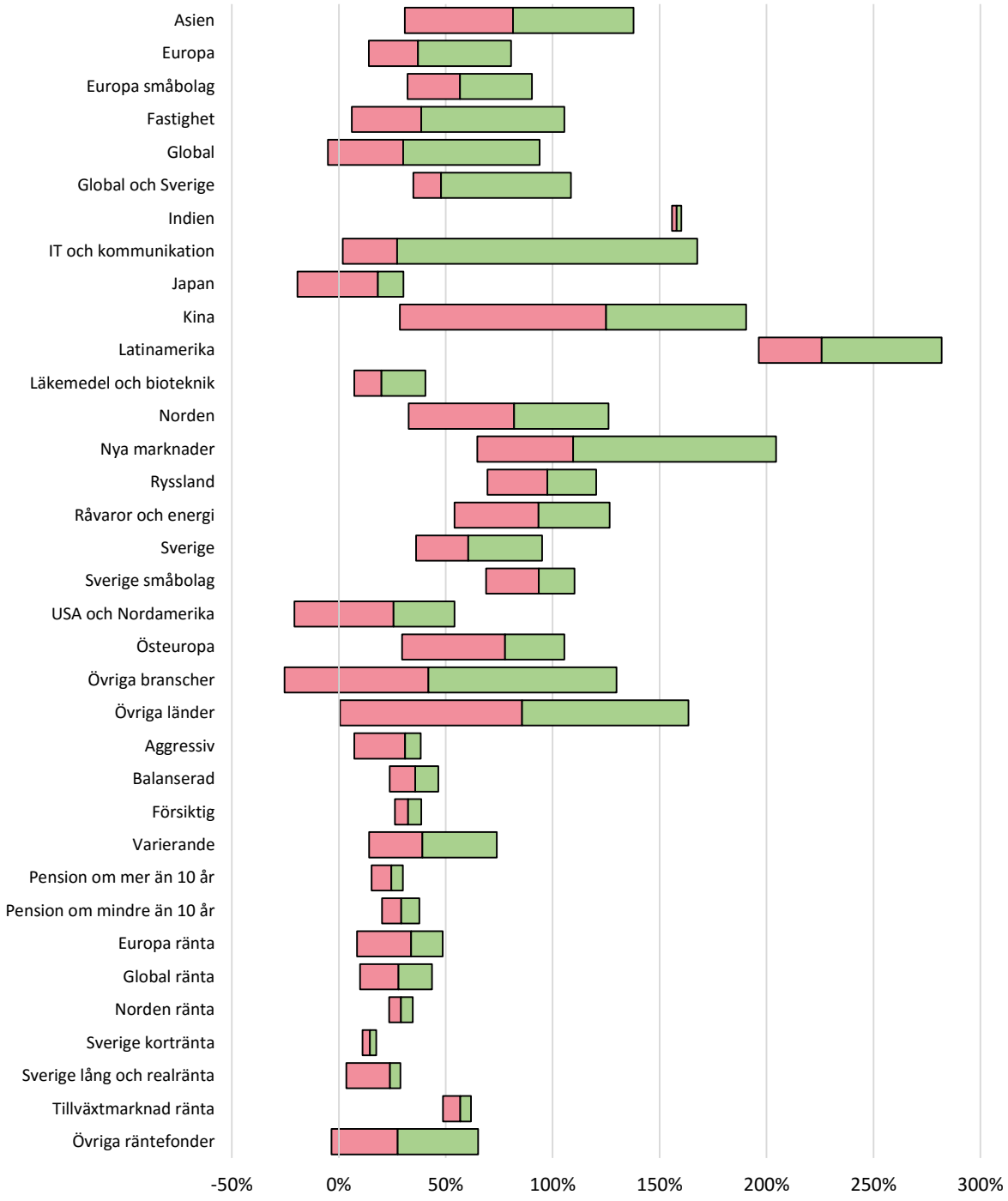

Figur 34 Avkastning – 5 år (2009-09-30 - 2004-09-30)

Bilaga 3
Avkastning med hänsyn tagen till att fonder tillkommit och försvunnit från fondtorget

Metodik

Avkastningar
Avkastningarna för fonder är hämtade från Morningstar. Avkastningarna är per månad, i SEK och utdelningsjusterade. Avkastningarna är justerade för rabatt hos Pensionsmyndigheten, se nedan.

Matchning av fonder.
Valbara fonder hos Pensionsmyndigheten har matchats mot fonder hos Morningstar. Matchning har skett via ISIN-kod i första hand och via namn i andra hand. Alla fonder har inte en ISIN-kod i filer hos Pensionsmyndigheten, fonder kan även ha bytt namn över tid samt att Morningstar ibland inte har rätt fondklass vilket gjort att alla fonder inte har gått att matcha. Detta gäller främst fonder som utgått i början av perioden, dvs för över tio år tillbaka i tiden.

Rabatter på fondavgifter.
Inom Pensionsmyndigheten erbjuds fonderna oftast med en rabatt. Denna rabatt är återlagd på avkastningssiffrorna månadsvis. De rabatter som använts kommer från månadsstatistikfilerna från Pensionsmyndigheten (bruttoavgift minus nettoavgift). Vi har använt oss av filerna från sista december och sista juni varje år tillbaka till och med 2016, dvs halvårsvis. Undantagen är juni 2006 och juni 2011 där det saknats uppgifter i filen och juli-filen har då istället använts. Den äldsta filen med uppgifter om rabatter som vi identifierat är per 2006-02-28. Innan dess kan vi inte se att det finns rabatter med i statistikfilerna från Pensionsmyndigheten. Vi har även använt oss av rabatter från filen per 2019-09-30 då flera tidigare beräkningar slutar vid detta datum. Den senast kända rabatten har använts tillbaka till dess att det finns en ny rabatt längre tillbaka i tiden osv. Då de första beräkningarna börjar 2004-09-30 kommer fonder som varit valbara från 2004-10-31 och utgått innan 2006-02-28 och troligtvis inte finns med i de statistikfiler som använts inte att beräknas med rabatt från de filerna. I sista hand har då eventuell rabatt som angivits i filen med nuvarande och tidigare fonder från Pensionsmyndigheten använts. Rabatterna är omräknade till årstakt när de har lagts tillbaka. Att använda rabatter från statistikfilen halvårsvis och inte alla månader är val som gjorts för att förenkla databearbetningen.

Hantering av survivorship bias
Över tid tillkommer nya fonder till fondutbudet hos Pensionsmyndigheten och fonder försvinner. Som grund för när fonder varit valbara har filen med nuvarande och tidigare fonder per 2020-01-07 från Pensionsmyndigheten använts. Då främst slutdatum uppenbart var felaktiga i filen från 2020-01-07 för ett flertal fonder har slutdatum använts från filen per 2019-10-08 då de såg ut att ha en bättre kvalité. Stickprovskontroll har även gjorts mot månadstatistikfilerna vad gäller fondutbud. Uppenbara fel är fonder som likviderats men har slutdatum hos Pensionsmyndigheten som är flera år senare.

Avkastning för den månad som en fond blivit valbar är med i beräkningen. Avkastning för den månad som fonden tas bort som valbar är inte med i beräkningen. För en fond som exempelvis blev valbar 2010-02-07 och inte längre var valbar efter 2015-11-20 ligger fondens rabattjusterade avkastningar från och med månad 2010-02 till och med månad 2015-10 med i beräkningarna. Totalt ingår ca 1 600 fonder i beräkningarna.

Med det dataunderlag som funnits att tillgå, den datatvätt och kontroller som gjorts bör någon annan som gör beräkningar på motsvarande tidsperioder med samma eller ännu mer kontroll av data komma till samma slutsatser vad gäller resultat.

Val av tidsperiod

Vi har gått tillbaka till 2004-09-30 som längst i beräkningarna. Anledningen till det är främst att vi ursprungligen räknade fram till 2019-09-30 och sedan bakåt i femårsperioder. Desto längre tillbaka i tiden desto svårare blir det med data, bland annat har vi inte tillgång till äldre rabatter vilket gör att ännu äldre beräkningar blir osäkrare. Här redovisas från 2004-12-31 för att få hela kalenderår.

Kategorisering och indexfonder

Kategoriseringen följer helt och hållet kategoriseringen i filen över nuvarande och tidigare fonder per 2020-01-07 från Pensionsmyndigheten. Hänsyn tas alltså inte om fonder bytt kategori. Vilka fonder som är indexfonder hämtas från Morningstar då vi inte har sett den datapunkter på tidigare fonder i filerna från Pensionsmyndigheten.

Nedan redovisas avkastningen för de sju kategorier som tidigare redovisats under ”Fondernas avkastning”.

- Sverige
- Global
- USA och Nordamerika
- Europa
- Asien
- Japan
- Nya marknader

Avkastningar

Avkastningarna i grafer och tabeller i detta kapitel är beräknade med hänsyn till survivorship bias, dvs fonder ingår i beräkningsunderlaget under den period som de varit valbara hos Pensionsmyndigheten och med den rabatt som de hade då.

Sverige

Aktiva fonder som investerar i svenska bolag har över tid givit en bättre avkastning än indexfonder som investerar på samma marknad. Överavkastningen jämfört med indexfonderna är främst från årsskiftet 2014/2015.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

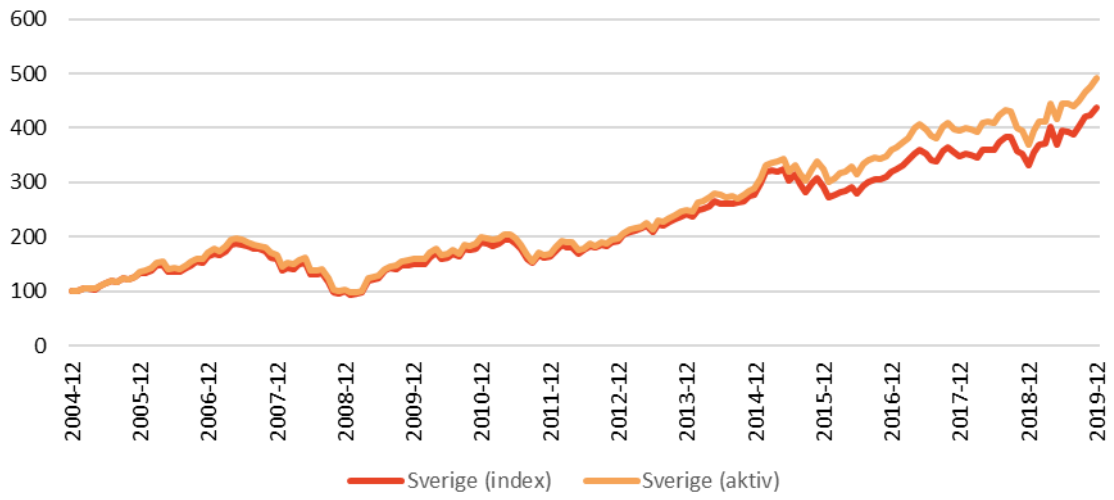

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

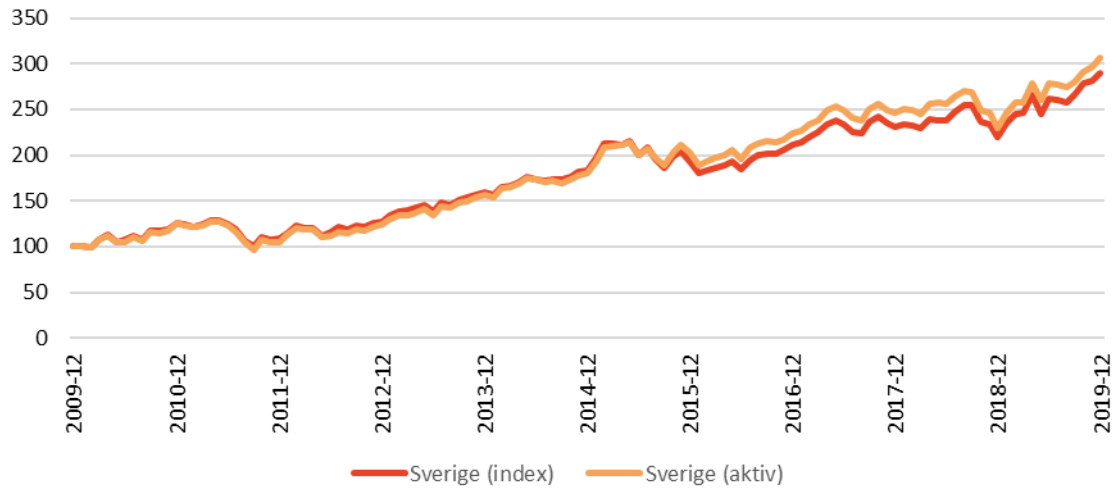

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	337,3 %	391,4 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	57,7 %	69,8%
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	83,8 %	80,9 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	50,9 %	60,0 %

Global

På lång sikt har indexfonder avkastat bättre än aktiva fonder. Det beror främst på att de har avkastat relativt bättre de sista fem-sex åren än de aktiva. Skillnaden är svår att se i den första grafen men i den nedre grafen syns det tydligt att de indexförvaltade globalfonderna presterat bättre de senaste åren.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

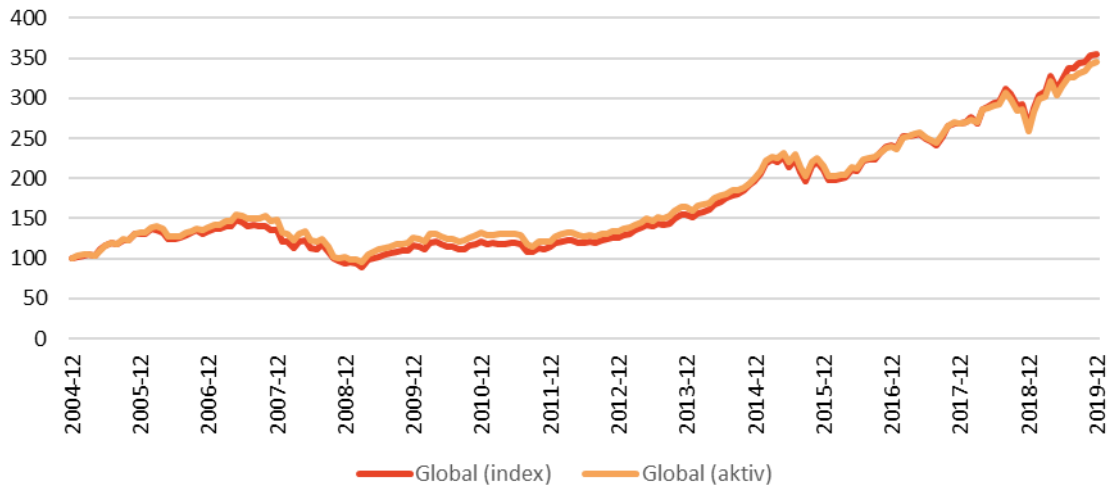

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

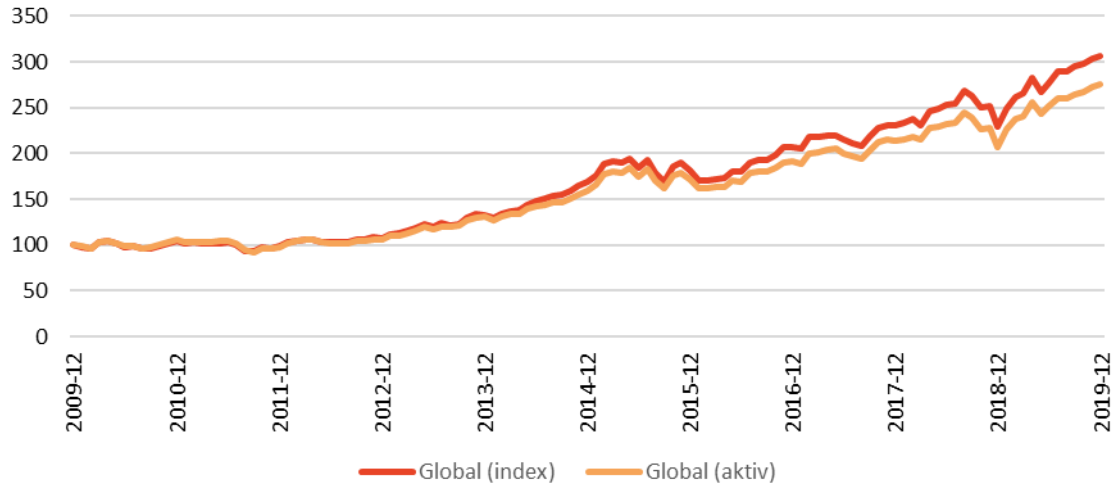

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	255,3 %	245,5 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	80,5 %	73,2 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	69,5 %	59,1 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	16,1 %	25,4 %

USA och Nordamerika

För fonder som placerar i USA och Nordamerika har indexfonder presterat bättre den sista femårsperioden. Dessförinnan var avkastningen i princip densamma för aktiva som för indexfonder sett över den perioden.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

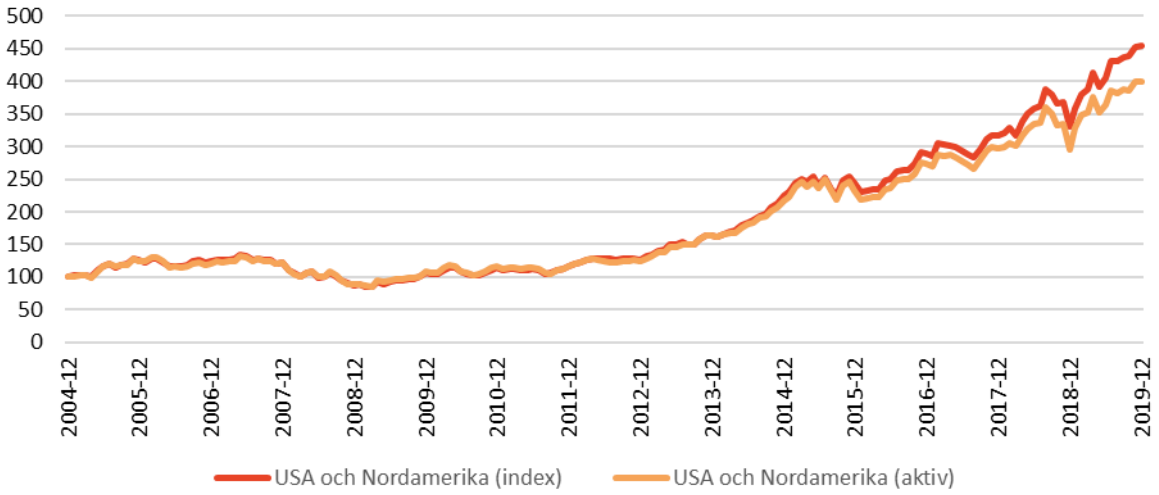

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

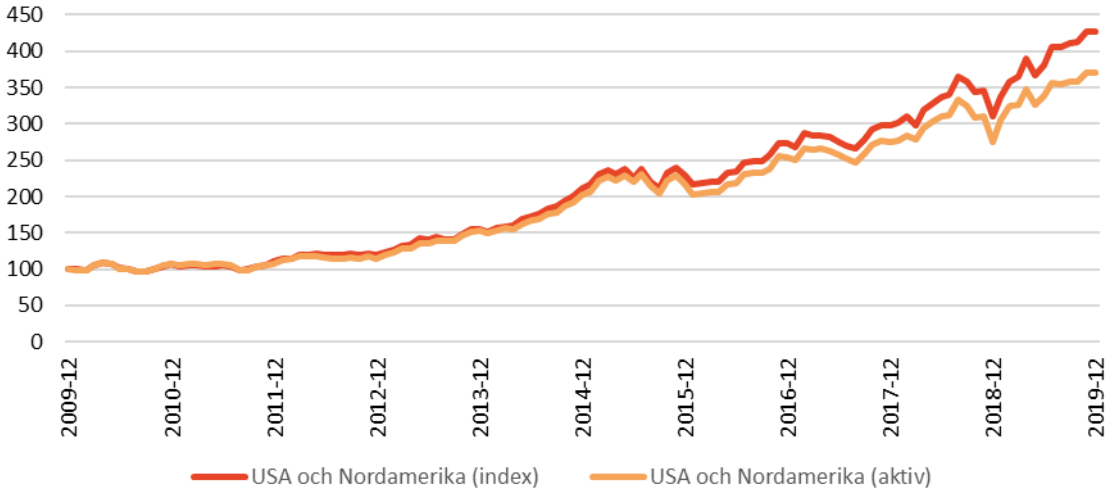

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	354,4 %	299,7 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	102,9 %	83,8 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	110,6 %	101,8 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	6,3 %	7,8 %

Europa

De aktiva Europafonderna har avkastat något bättre än indexfonderna över åren. Skillnaden ser ut att vara relativt konstant över tiden sett till den nedre grafen.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

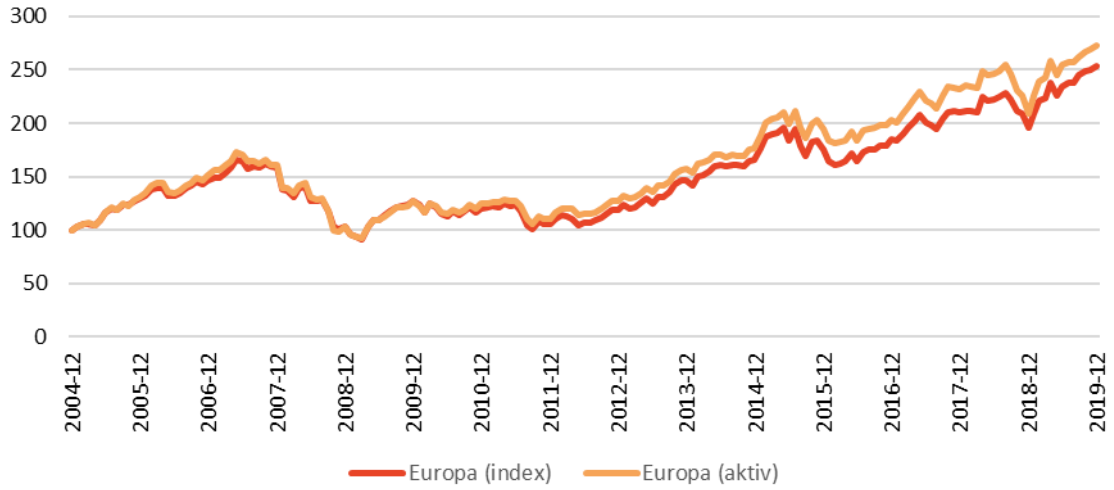

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

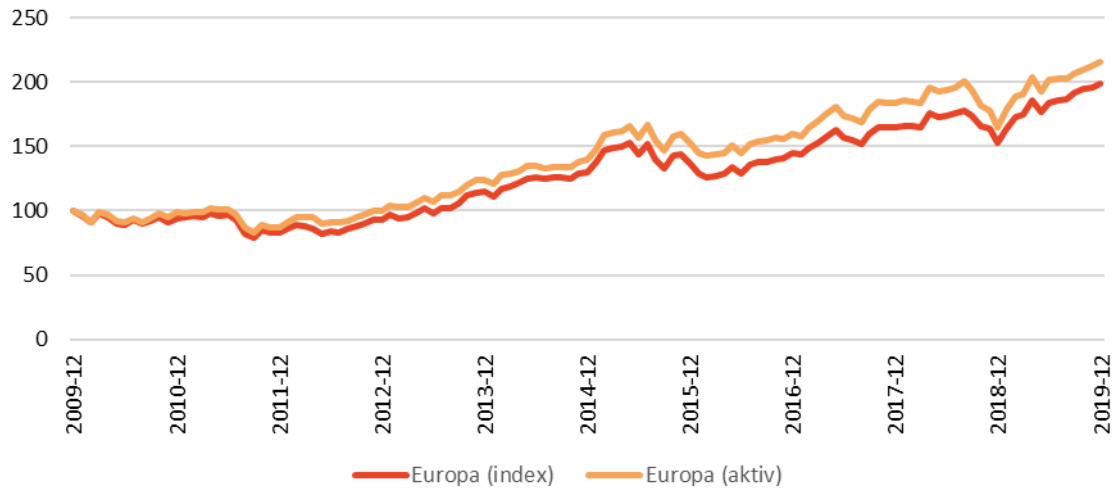

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	154,1 %	173,1 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	53,5 %	54,4 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	29,5 %	39,4 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	27,8 %	26,9 %

Asien

Överavkastningen för de aktiva fonderna skapades i början av 15 årsperioden. Det var en väldigt stor överavkastning vid 2006 och 2007. De senaste tio åren har indexfonder totalt sett utvecklats starkare.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

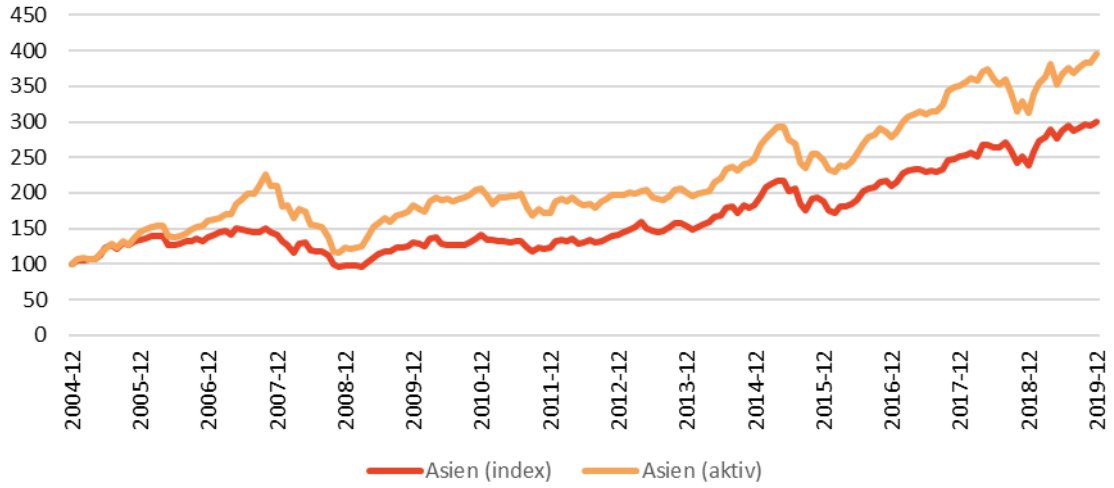

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

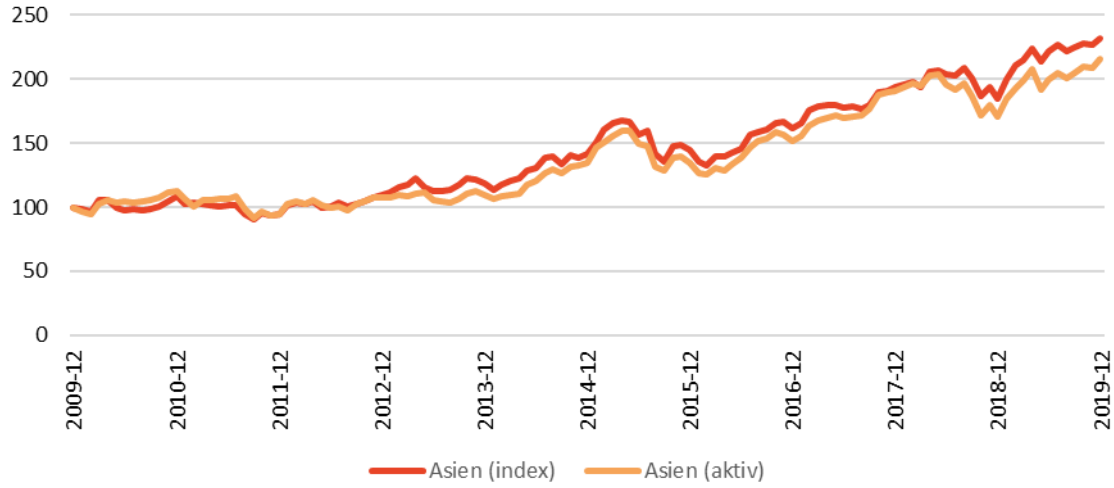

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	200,7 %	296, 4 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	63,9 %	60,6 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	41,5 %	34,6 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	29,7 %	83,4 %

Japan

På längre sikt, 15 år, har indexfonder som placerar i japanska bolag gått bättre än motsvarande aktiva fonder. Tar man bort den första femårsperioden så har de aktiva fonderna utvecklats något bättre, dvs från årsskiftet 2009/2010 till årsskiftet 2019/2020.

2004-12-31 – 2019-12-31 (15 år)

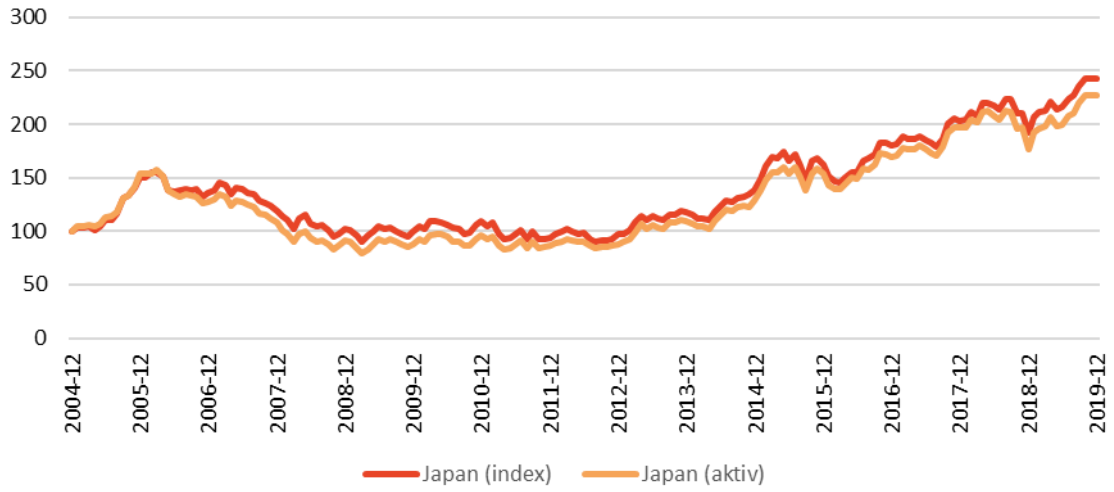

2009-12-31 – 2019-12-31 (10 år)

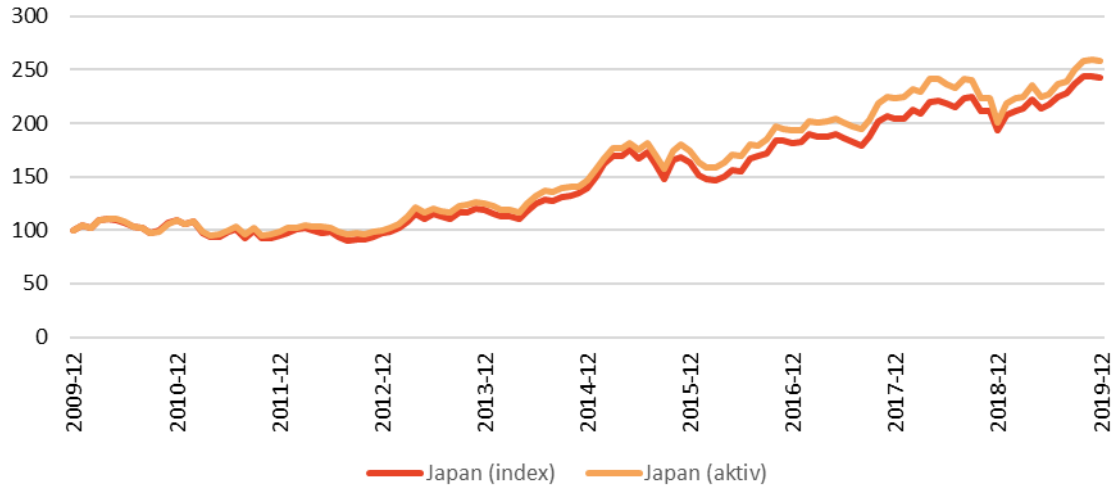

Avkastningar i tabellform

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	142,3 %	127,5 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	75,0 %	77,1 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	39,0 %	46,2 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	-0,4 %	-12,1 %

Nya marknader

I kategori nya marknader finns det få indexfonder. Tidigaste tidpunkten där det är möjligt att skapa en sammanhängande graf med minst en indexfond är från sista december 2011. Indexfonder och aktiva har haft en liknande utveckling. Den senaste femårsperioden har dock indexfonderna utvecklats bättre än de aktiva, se tabell nedan.

2011-12-31 – 2019-12-31 (8 år)

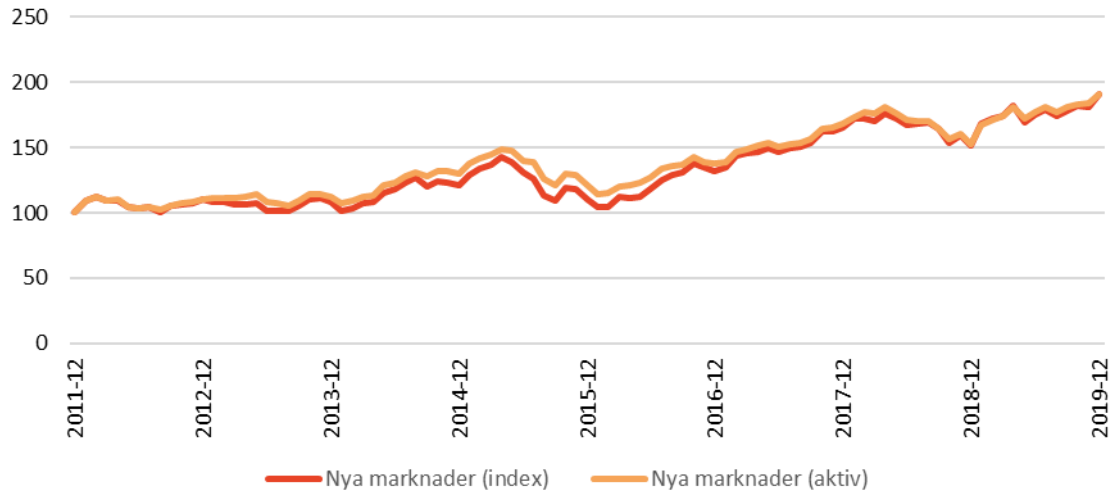

Avkastningar i tabellform. För indexfonder i kategori Nya marknader är det endast möjligt att beräkna avkastning på den senaste femårsperioden.

Period	Avkastning, indexfonder	Avkastning, aktiva fonder
15 år (2004-12-31 – 2019-12-31)	-	249,1 %
5 år (2014-12-31 – 2019-12-31)	57,1 %	46,3 %
5 år (2009-12-31 – 2014-12-31)	-	14,8 %
5 år (2004-12-31 – 2009-12-31)	-	107, 9 %